

ZMIENIAMY ULICE

TOM I_Raport pokonsultacyjny

STARE
POLESIE

ZMIENIAMY ULICE!

Gdańsk/Łódź

październik | 2018

ZMIENIAMY ULICE

Tom I_Raport pokonsultacyjny

Zamawiający:

Miasto Łódź

Opracowanie:

dr inż. arch. Monika Arczyńska

A2P2 architecture & planning

dr inż. arch. Łukasz Pancewicz

A2P2 architecture & planning

inż. arch. Anna Jasieńska

A2P2 architecture & planning

Agnieszka Reiske

Społecznie Zaangażowani

Szymon Iwanowski

Społecznie Zaangażowani

Gdańsk/Łódź, październik 2018 r.

Spis treści

Cel opracowania	5
Skrót najważniejszych ustaleń	6
Geneza projektu	8
Skrót metodologii pracy	9
Wytyczne ogólne - opis ulic i ich parametrów oraz cele	11
Założenia programu „Zielone Polesie”	11
Założenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	15
Wytyczne Gminnego Programu Rewitalizacji	18
Proces konsultacyjny – warsztaty projektowe	22
Identyfikacja głównych problemów	25
Wytyczne projektowe – informacje ogólne	28
Wstępne propozycje projektowe	37
Szczegółowe wytyczne dla poszczególnych odcinków	53
Uwagi do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	73
Prawo opcji	75
Ocena koncepcji wypracowanych na podstawie wytycznych	80
Wnioski:	85
ANEKS 1_OPINIA DENDROLOGICZNA	86
ANEKS 2_KWESTIONARIUSZE	95

Cel opracowania

Niniejsze opracowanie stanowi raport końcowy z procesu partycypacji obejmującego opracowanie wytycznych dla przygotowania przez Zamawiającego - Urząd Miasta Łodzi - koncepcji przebudowy ul. Lipowa-Próchnika (między al. 1 Maja a ul. Żeromskiego), ul. Lipowej (między ul. Więckowskiego a ul. Zieloną) oraz ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich (dwa fragmenty między ul. Więckowskiego a ul. 6 Sierpnia, wraz ze skwerem na skrzyżowaniu z ul. 6 Sierpnia). Wytyczne zostały sporządzone przez zespół Wykonawcy w oparciu o:

1

- Wymagania Zamawiającego zawarte w dokumentach planistycznych Urzędu Miasta Łodzi, w szczególności w strategii pn. „Zielone Polesie” i projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ustaleniach przekazanych w drodze korespondencji mailowej i spotkań;
- Wymagania określone przepisami prawa i warunkami technicznymi;
- Opinie i głosy mieszkańców wyrażane w trakcie dwóch serii warsztatów (identyfikacyjnych i weryfikacyjnych), obejmujące zarówno opinie zebrane w trakcie warsztatów, jak i poprzez ankiety (identyfikacyjne oraz oceny projektu – wypełnione fizycznie oraz online).

Po otrzymaniu wytycznych pokonsultacyjnych, zawartych w opracowaniu, Zamawiający zlecił docelową koncepcję, której ewaluacja, także wynik spotkania konsultacyjnego zorganizowanego w ramach tzw. „prawa opcji”, jest umieszczona w raporcie.

Skrót najważniejszych ustaleń

W trakcie pierwszej tury spotkań z mieszkańcami i użytkownikami wypracowano szereg rekomendacji dotyczących kształtowania ulic. Główne ustalenia obejmują następujące punkty:

2

1. Mieszkańcy popierają przebudowę ulic w celu uspokojenia ruchu, w tym zastosowanie rozwiązań w postaci zmiany toru jazdy (tzw. „esowania”) oraz wprowadzenia tzw. strefy zamieszkania;
2. W trakcie konsultacji wyrażono duże poparcie dla zazieleniania ulic (wprowadzania nowych nasadzeń zieleni) jednocześnie zastrzegając, że ulice powinny zapewnić przestrzeń dla parkowania pojazdów. Parkowanie jest równie istotnym priorytetem dla mieszkańców jak zielen;
3. Nowa zielen nie powinna powodować zacieniania mieszkań w kamienicach - należy brać to pod uwagę przy doborze gatunków drzew;
4. Mieszkańcy popierają pomysły rozszerzenia strefy płatnego parkowania jako uzupełnienia projektowanych przekształceń pod warunkiem ulgowych opłat dla osób mieszkających przy danej ulicy oraz zapewnienia przestrzeni dla parkowania pojazdów;
5. Mieszkańcy w większości krytycznie wypowiedzieli się na temat lokalizacji ławek, obawiając się wykorzystywania ich przez osoby spożywające alkohol. Lokalizacja miejsc do siedzenia powinna pozwalać na ich dozór przez mieszkańców bądź służby porządkowe (zasady projektowania bezpiecznej przestrzeni – ang. *Secure by Design*);
6. Przy projektowaniu miejsc postojowych należy uwzględnić potrzeby związane z funkcjonowaniem istniejących usług generujących ruch: przychodni, przedszkola, siedzib urzędów (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska);

7. Mieszkańcy zwracali uwagę na konieczność zapewnienia koszy na odpadki, w szczególności psie odchody;
8. Zwracano uwagę na konieczność zapewnienia utrzymania porządku dla projektowanych ulic – dotyczy to zarówno ich czystości, jak i egzekwowania przepisowego parkowania w wyznaczonych miejscach;
9. Przedsiębiorcy zwracali uwagę na potrzeby związane z dostawami oraz konieczność zminimalizowania związanych z nimi uciążliwości;
10. Mieszkańcy zwracali uwagę na konieczność rozwiązania problemów związanych z odwodnieniem ulic bądź rozwiązania związane z retencjonowaniem wody;
11. Mieszkańcy wskazali na konieczność informowania i skoordynowania prac remontowych na ulicy z możliwymi remontami kamienic (m.in. izolacje pionowe, podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej).

Geneza projektu

Projekt „Zmieniamy ulice” miał na celu wypracowanie praktycznego modelu prowadzenia konsultacji przy realizacji inwestycji publicznych. Celem działania było zaangażowanie wszystkich interesariuszy projektu w proces partycypacji już od wczesnego etapu, tzn. budowania wstępnych, wyjściowych założeń projektu, wyprzedzająco do przygotowania koncepcji i pełnej dokumentacji technicznej. Proces partycypacyjny powinien pozwolić na udział wszystkich stron: urzędników, mieszkańców i przedsiębiorców dzielnicy, innych interesariuszy, projektanta dokumentacji, wykonawcy inwestycji.

3

Działanie to bazowało zarówno na doświadczeniach wypracowanych w realizacji pierwszego etapu pilotażu rewitalizacji w Mieście Łodzi, jak i wcześniejszych doświadczeniach, związanych z realizacją innych inwestycji publicznych, m.in. woonerfów na ul. 6 Sierpnia, ul. Piramowicza, ul. Pogonowskiego, ul. Zacisze czy ul. Traugutta. W ramach projektu przeprowadzono proces dla trzech inwestycji publicznych zlokalizowanych na Starym Polesiu.

Choć dzielnica Stare Polesie nie należy do ośmiu priorytetowych obszarów rewitalizacji, objęto ją szeregiem inwestycji. Są one wskazane w programie operacyjnym „Zielone Polesie”, przyjętym do realizacji zarządzeniem Prezydenta Miasta Łodzi. Zakłada on m.in. zmiany przestrzeni publicznych dzielnicy, w tym uspokojenie ruchu, zwiększenie udziału zieleni oraz przebudowę ulic. Projekt „Zmieniamy Ulice” jest działaniem komplementarnym do tych projektów.

Skrót metodologii pracy

Proces partycypacyjny został oparty o następujące formy zaangażowania interesariuszy:

4

1. Przeprowadzenie spotkań roboczych z przedstawicielami Urzędu Miasta Łodzi (dalej UMŁ) i pozyskanie kluczowych informacji dla projektu;
2. Przeprowadzenie ankiet i rozmów na ulicach;
3. Przeprowadzenie warsztatu diagnostycznego z mieszkańcami wykorzystującego metody badania przez projektowanie (ang. *design-based research*) – pracę na makiecie roboczej;
4. Wypracowanie wstępnej wizji na bazie pozyskanej informacji i ich weryfikacja z przedstawicielami UMŁ;
5. Weryfikacja wizji w trakcie warsztatu projektowego, prezentacja wizji na makiecie, dyskusja i ocena przez mieszkańców w formie ankiet zbieranych w trakcie warsztatów;
6. Dyżury umożliwiające interesariuszom zdobycie informacji i przekazanie opinii nt. danych lokalizacji;
7. Zebranie opinii na temat wypracowanych wizji w formie ankiet;
8. Analiza zebranego materiału i wypracowanie ostatecznych rekomendacji dla potrzeb specyfikacji istotnych warunków zamówienia i opisu przedmiotu zamówienia;
9. Spotkanie w ramach prawa opcji – przedyskutowanie z interesariuszami propozycji projektowych przygotowanych przez zewnętrzną firmę na podstawie wypracowanych wcześniej wytycznych.

Integralnym elementem procesu była kampania informacyjna, obejmująca m.in.:

1. Zaangażowanie tzw. ambasadorów projektu – osoby informujące o spotkaniach, zbierające informacje o projekcie dzięki swojej obecności w obszarze projektowania;
2. Wykorzystanie stale aktualizowanych tablic informacyjnych, zamocowanych na projektowanych ulicach;
3. Wykorzystanie ulotek informacyjnych i plakatów;
4. Wykorzystanie mediów społecznościowych – utworzenie profilu projektu;
5. Zaangażowanie mediów lokalnych (informowanie o pracy nad projektem).

Zespół projektowy Wykonawcy składał się z zespołu architektów (A2P2) oraz organizacji pozarządowej, zlokalizowanej i działającej w dzielnicy Stare Polesie (Społecznie Zaangażowani). Urząd Miasta Łodzi zapewnił stałe wsparcie merytoryczne.

Wytyczne ogólne - opis ulic i ich parametrów oraz cele

Założenia programu „Zielone Polesie”

5

Przekształcanie przestrzeni publicznych ulic stanowi narzędzie realizacji celów programu „Zielone Polesie”, opracowanego przez Miejską Pracownię Urbanistyczną. Jest to program operacyjny, którego celami są:

*„cel 1: - zachowanie i wzmocnienie historycznej tożsamości obszaru,
cel 2: poprawa jakości życia, zamieszkania i korzystania z obszaru,
cel 3: aktywizacja obszaru i rzeczywista możliwość realizacji projektu”
(Zielone Polesie, 2017).*

Program operacyjny ma za zadanie koordynować działania na Starym Polesiu tak, aby ich suma wpłynęła na podniesienie jakości życia i zamieszkania - przekształcenia przestrzeni publicznych są istotnym elementem realizacji tego projektu. Stare Polesie jest dzielnicą mieszkaniową o niewielkiej ilości ogólnodostępnych przestrzeni publicznych – ich funkcję przejmują ulice. W programie wyszczególniono, jak ich przekształcenia mają realizować główne cele programu (rozdział o strategiach realizacji celów) „Zielone Polesie” (Zielone Polesie, 2017), w tym:

„Wielkomiejski charakter przestrzenny – Przestrzeń publiczna: bezpieczna o wysokim standardzie wykończenia i mebli miejskich, (...), obecność placów, skwerów, zieleni, przestrzeń aktywna.”

„Komunikacja kołowa – Uspokojony ruch kołowy w strefie dojazdowej do domów, pozostawienie możliwości dojazdu, eliminacja ruchu przelotowego przez obszar opracowania.”

„Komunikacja kołowa – parkingi: wyraźne oznaczenie stref parkowania w przestrzeni ulic. Oznaczenie miejsc dla posiadaczy kart parkingowych.”

„Okolice – przestrzeń publiczna. Ulice jako przestrzeń publiczna, służące nie tylko roli przemieszczania, również przebywania w nich: wprowadzenie zieleni, mebli miejskich, oświetlenia i innych udogodnień.”

„Komunikacja piesza i rowerowa – Bezpieczne trasy piesze prowadzące do żłobków, przedszkoli, szkół: - wydzielone ciągi pieszo-rowerowe, ulice strefy zamieszkania o małym natężeniu ruchu kołowego, - szerokie chodniki i ścieżki rowerowe oddzielone od jezdni fizyczną barierą.”

„Środowisko – (...) zmniejszenie poziomu hałasu i emisji zanieczyszczeń ruchu kołowego przez uspokojenie ruchu i stosowanie przyulicznej zieleni wysokiej i niskiej: (...) redukcja wysp ciepła przez zmniejszenie zużycia materiałów absorbujących ciepło, zmniejszenie ciemnych kolorów, stosowanie jasnych materiałów i dużej ilości zieleni. (...) Redukcja zanieczyszczenia powietrza przez zakaz stosowania wysokoemisyjnych źródeł ciepła oraz wprowadzenie dużej ilości zieleni: (...)”

1_Wyrys z programu "Zielone Polesie" – Projekt układu komunikacyjnego. Źródło: MPU Łódź.

Rekomendowany sposób zagospodarowania nowych ulic został opisany w następujący sposób:

„Hierarchizacja układu komunikacyjnego umożliwi przekształcenie aż 1/3 długości wszystkich ulic w ulice - ogrody. Ulice stanowią jedyną przestrzeń publiczną w obszarze opracowania, więc będą musiały przejść pełne spektrum jej funkcji, służąc przede wszystkim jako przestrzeń dla mieszkańców, pieszych, rowerzystów, przestrzeń spotkań, wypoczynku, jak i parkowania i komunikacji kołowej. Ulica - ogród to termin zbliżony do woonerfu - obszaru, w którym znika klasyczny na Starym Polesiu podział na wąski chodnik dla pieszych i parkujących aut oraz szeroką asfaltową jezdnię dla aut. Ulica - ogród charakteryzuje się znaczną ilością zieleni, a szczegółowe wymogi dotyczące jej konfiguracji zostały zapisane w planie miejscowym. Poprzez wprowadzenie układu jednoprzestrzennego, bez wyodrębniania jezdni i chodników, rezygnację z asfaltu na rzecz nawierzchni rozbielanych, wprowadzanie znacznej ilości zieleni, mebli miejskich, oświetlenia, a przede wszystkim przez nieliniową konfigurację elementów ulicy można stworzyć ulicę przyjazną pieszym. W miejscach, gdzie zieleńce i ulice spotykają się, a także przed szkołami i w innych specjalnie wyznaczonych miejscach, przewidziano stworzenie przestrzeni o dominującej funkcji wypoczynku i zabawy - fragmentów ulic, na których nie można lokalizować miejsc

postojowych, należy za to umieszczać ławki, drzewa, kwiaty i inne elementy wystroju ulicy.”
(Zielone Polesie, 2017)

Zasady te zostały przyjęte jako nadrzędne wytyczne dla działań projektowych dla ulic i wytycznych poniżej.

2_Wyrys z programu "Zielone Polesie" – Przestrzenie publiczne. Źródło: MPU Łódź.

Założenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Równoległe z pracami związanymi z opracowaniem niniejszych wytycznych, prowadzona jest procedura planistyczna projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, spójnego w swoich ustaleniach z założeniami programu "Zielone Polesie". 28 października 2017 roku przystąpiono do sporządzenia planu pn. **177. Tadeusza Kościuszki, 6 Sierpnia, Generała Lucjana Żeligowskiego, św. Jerzego, Cmentarna, Legionów, Zachodnia i Wólczńska**, a 21 grudnia 2017 roku jego projekt został wyłożony do publicznego wglądu.

Dla ulic objętych konsultacjami ustalono następujące parametry:

2) dla odcinków ulic o zwiększonym udziale zieleni oznaczonych na rysunku planu ustala się:

- a) nakaz zapewnienia drzew w ilości minimum 2 sztuk na każde pełne 20 m bieżących długości ulicy, w dowolnym rozłożeniu w przestrzeni ulicy,
- b) nakaz zagospodarowania minimum 15% powierzchni odcinka ulicy w formie zieleni średniowysokiej, krzewów, klombów,
- c) nakaz stosowania wyłącznie nawierzchni rozbieganych,
- d) nakaz wyposażenia w meble miejskie;
- [...]

3) dla odcinków ulic o znacznie zwiększonym udziale zieleni oznaczonych na rysunku planu ustala się:

- a) nakaz zagospodarowania w formie wielofunkcyjnej przestrzeni publicznej służącej komunikacji oraz miejskiemu wypoczynkowi, powiązanej przestrzennie z przyległymi terenami zieleni urządzonej publicznej, usług nauki i szkolnictwa, ciągów pieszych, zaakcentowanej za pomocą oświetlenia,
- b) nakaz zapewnienia drzew w ilości minimum 2 sztuk na każde pełne 15 m bieżących długości ulicy, w dowolnym rozłożeniu w przestrzeni ulicy,
- c) nakaz zagospodarowania minimum 20% powierzchni odcinka ulicy w formie zieleni średniowysokiej, krzewów, klombów,
- d) nakaz stosowania wyłącznie nawierzchni rozbieganych,
- e) nakaz wyposażenia w meble miejskie, co najmniej w postaci ławek, koszy na śmieci oraz stojaków na rowery,
- f) dopuszczenie realizacji urządzeń rekreacyjno-wypoczynkowych oraz instalacji artystycznych,
- g) dopuszczenie realizacji miejsc postojowych dla samochodów na powierzchni maksimum 10% powierzchni odcinka;
- 4) dopuszczenie sytuowania tymczasowych obiektów [...]

3) w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu:

a) nakaz zachowania istniejących szpalerów drzew oznaczonych na rysunku planu, z dopuszczeniem wymiany i uzupełniania drzewostanu w sposób kontynuujący zasady kompozycji i doboru gatunkowego,

b) nakaz realizacji projektowanych szpalerów drzew oznaczonych na rysunku planu, z dopuszczeniem indywidualnego doboru miejsca i formy sadzenia, ilości, rozstawu i gatunku drzew; [...]

9) w zakresie ochrony przed zanieczyszczeniem świetlnym – zakaz stosowania oświetlenia zewnętrznego bezpośrednio emitującego światło powyżej płaszczyzny poziomej wyznaczonej przez najwyższy punkt przeziernego elementu oprawy, z wyjątkiem:

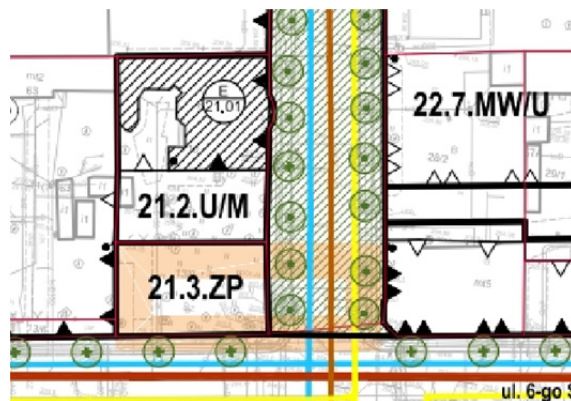
a) iluminacji elewacji budynków oraz obiektów małej architektury, dla których dopuszcza się oświetlanie w sposób nie emitujący światła poza obrys danego budynku lub obiektu,

b) oświetlenia imprez i wydarzeń publicznych,

c) instalacji artystycznych,

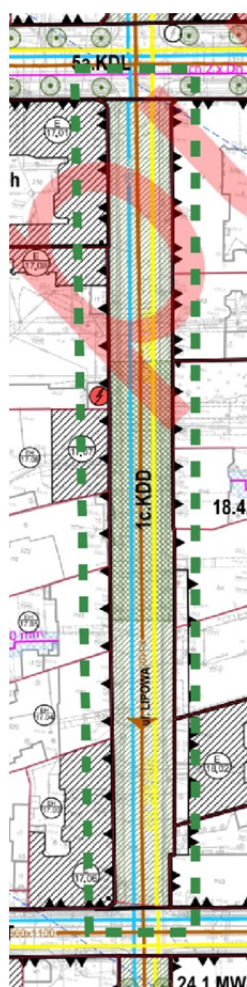
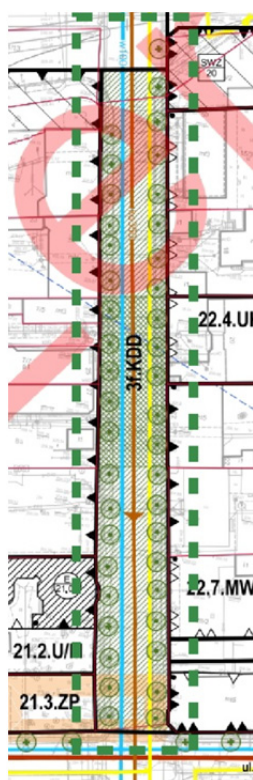
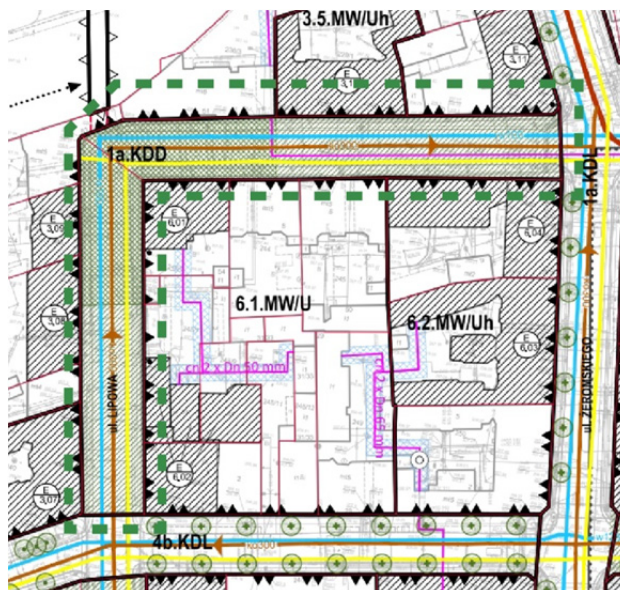
d) innego oświetlenia regulowanego przepisami odrębnymi.

Dla terenu zieleni urządzonej 21.3.ZP w projekcie planu ustalono "strefę wspólnego zagospodarowania terenów", obejmującą także przyległy fragment ul. Strzelców Kaniowskich:

3_Rysunek projektu planu miejscowego - skwer przy skrzyżowaniu ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich oraz ul. 6 Sierpnia. Źródło: MPU Łódź.

Odcinki ulic o zwiększonym udziale zieleni oznaczone są w środkowej strefie ulic oraz połączenia ul. Lipowej z ul. Próchnika.

4_Fragmenty rysunku projektu planu miejscowego (od górnego lewego rogu, zgodnie z ruchem wskazówek zegara): ul.28 Pułku Strzelców Kaniowskich (odcinek między ul. Więckowskiego a ul. Zieloną), skrzyżowanie ul. Lipowej z ul. Próchnika, ul. Lipowa (odcinek między ul. Więckowskiego a ul. Zieloną) oraz ul.28 Pułku Strzelców Kaniowskich (odcinek między ul. Zieloną a ul. 6 Sierpnia).

Wytyczne Gminnego Programu Rewitalizacji

Przekształcenie ulic Starego Polesia jest jednym z działań założonych w Gminnym Programie Rewitalizacji. Wiąże się z następującymi celami:

Rewitalizacja śródmieścia

Odbudowa znaczenia historycznego centrum Łodzi poprzez połączenie kluczowych, najcenniejszych historycznie obszarów w jeden uporządkowany prawnie i odnowiony urbanistycznie, ekonomicznie i społecznie obszar atrakcyjny dla mieszkańców i inwestorów, stanowiący ważny instrument aktywnej polityki miejskiej; poprawa stanu przestrzeni publicznych; podniesienie bezpieczeństwa mieszkańców i czystości Miasta.

Miasto Bezpieczne

Powszechna edukacja na rzecz odpowiedzialności za przestrzeń wspólną i budowy pozytywnej identyfikacji mieszkańców z Łodzią.

Do misji i kierunków działania związanych z przestrzeniami publicznymi włączono:

Misja:

Łódź przywróci dumę z zamieszkiwania w centrum, zmieni je w obszar inspirujący. Łódź będzie utrzymywać wśród mieszkańców poczucie wspólnoty i współodpowiedzialności za własne miasto. Łódź zmieni przestrzenie martwe i opuszczone w miejsca tętniące życiem miejskim. Łódź dołączy do największych atrakcji turystycznych kraju jako kreatywna przestrzeń miejska stworzona na unikatowej w skali Europy przemysłowej zabudowie mieszkalnej, rezydencjonalnej i pofabrycznej.

[...]

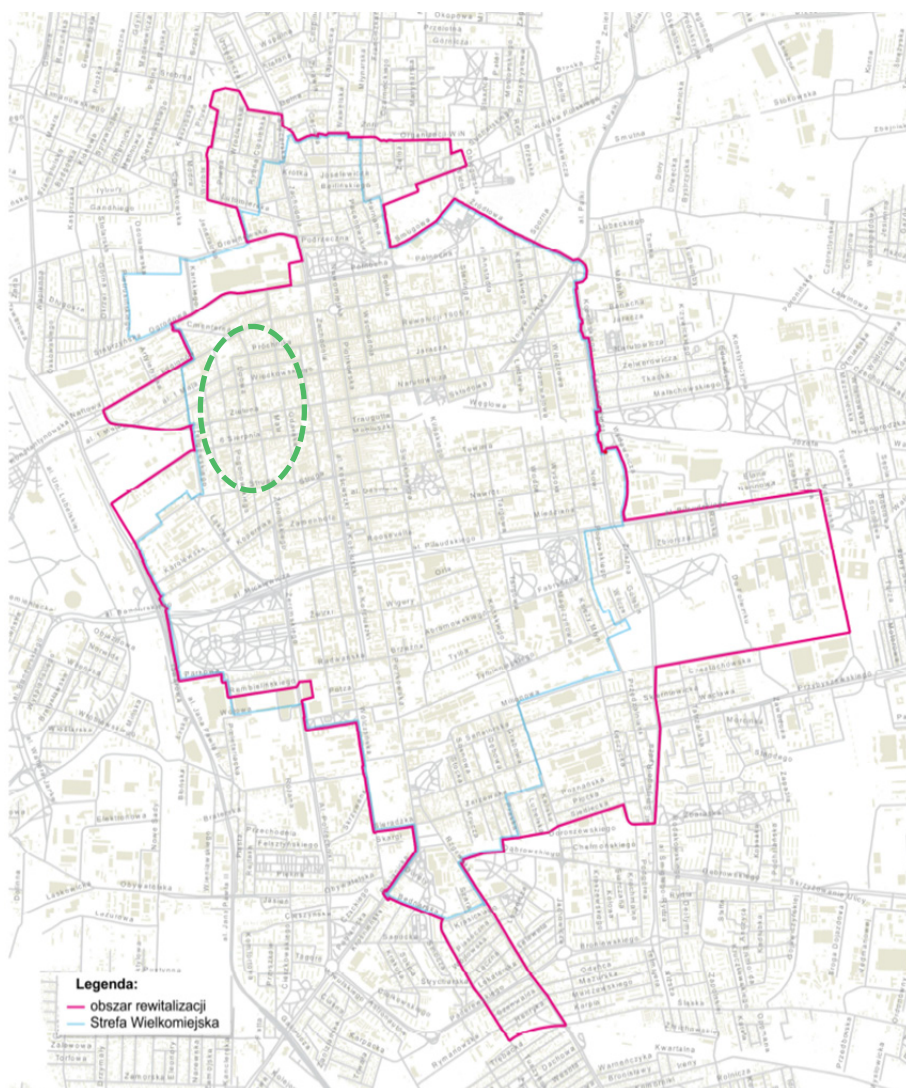
Kierunki działania:

[...] woonerfy (podwórce miejskie), trakty piesze, parki, zielone enklawy, kameralne miejsca wypoczynku i spotkań, wkomponowane pomiędzy funkcje techniczne przestrzeni miejskiej. Konsekwentnie stosować do przebudowy ulic standardy opisane w programie „Atrakcyjne przestrzenie miejskie” (kierunek komplementarny do kierunku 2 w ramach celu operacyjnego 4.3.).

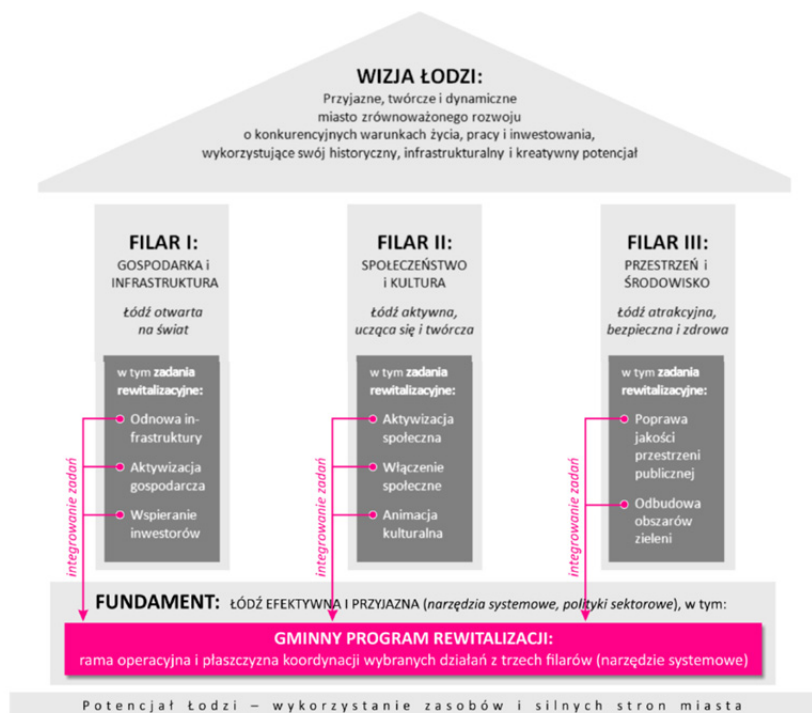
wypracowania łódzkiego standardu przestrzeni rekreacyjnej dostosowanej do potrzeb łódzian, w szczególności – zgodnej ze standardami CPTED 2.0, standardami projektowania uniwersalnego i zasadami „przestrzeni przyjaznej seniorom”.

Ponadto w ramach realizacji Strategii Przestrzennego Rozwoju Łodzi Biuro Architekta Miasta opracowało program pn. „Atrakcyjne Przestrzenie Miejskie 2020+”, w którym zdefiniowano głównie ogólne założenia przekształceń przestrzeni zawierających się w rdzeniu Strefy Wielkomiejskiej (Stare Polesie częściowo znajduje się poza tą strefą). Przeprowadzone w ramach tego programu

konsultacje publiczne wykazały, że mieszkańcy zgłaszają postulat włączania ich we współdecydowanie o kierunku przekształceń przestrzeni publicznych w ich dzielnicach. Program „Zmieniamy ulice” na Starym Polesiu stanowi pilotażowy projekt wynikający z potrzeby zapewnienia możliwości udziału mieszkańców w procesie decyzyjnym – na jego podstawie został wypracowany model partycypacji dla kolejnych projektów tego typu, w którym zdefiniowano głównie ogólne założenia przekształceń tych przestrzeni, przede wszystkim w Strefie Wielkomiejskiej (Stare Polesie znajduje się poza tą strefą). Przeprowadzone w ramach programu konsultacje publiczne wykazały, że mieszkańcy zgłaszają postulat włączania ich we współdecydowanie o kierunku przekształceń przestrzeni publicznych w ich dzielnicach. Program „Zmieniamy ulice” na Starym Polesiu jest pilotażowym procesem wynikającym z tego założenia – na jego podstawie został wypracowany model partycypacji dla kolejnych projektów tego typu (tom III niniejszego opracowania).

5_Zakres Gminnego Programu Rewitalizacji w Łodzi (na zielono zaznaczono obszar opracowania programu „Zmieniamy ulice”. Źródło: Program Rewitalizacji Łodzi 2026+. Gminny Program Rewitalizacji. 5 lipca 2018 r.

Opracowanie: W. Kłosowski

6_Gminny Program Rewitalizacji w strukturze zarządzania strategicznego Łodzią.
Źródło: Program Rewitalizacji Łodzi 2026+. Gminny Program Rewitalizacji. 5 lipca 2018 r.

Wytyczne ogólne – stan ulic, rola w układzie komunikacyjnym

Jako wytyczne przyjęto założenia organizacji ruchu zawarte w programie „Zielone Polesie”, oparte m.in. o Studium Systemu Transportowego Miasta Łodzi na rok 2025 oraz wewnętrzne prace studialne Urzędu Miasta Łodzi.

Planowane ulice są projektowane jako ulice lokalne o ruchu dwukierunkowym i wskazane do uspokojenia ruchu poprzez wyznaczenie „strefy zamieszkania”. W założeniu ulice te nie mają przenosić ruchu międzydzielnicowego, ale pełnić wyłącznie funkcję obsługi mieszkańców oraz użytkowników zlokalizowanych tam usług. Ulice powinny zapewnić możliwość parkowania samochodów, lecz przy założeniu dużego udziału zieleni.

Przy projektowaniu ulic należy uwzględniać także potrzeby ruchu samochodów dostawczych, związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej przez podmioty zlokalizowane w ramach dzielnicy, w szczególności na południowym odcinku ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich.

Na ulicach nie jest planowany przebieg sieci transportu publicznego (jedynie tramwaj biegnący ul. Zieloną pomiędzy odcinkami ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich, stanowiących przedmiot opracowania). Wszystkie opracowywane ulice mają klasyczny układ: biegnącą pośrodku jezdnię oraz chodniki po obu stronach. W myśl wytycznych ulice powinny zapewniać możliwość bezpiecznego prowadzenia ruchu rowerowego.

Ważnym aspektem projektu są gabaryty (przekroje) ulic. W większości są one bardzo wąskie, o szerokości ok. 15-18m między elewacjami budynków. Parametry te zostały podyktowane względami historycznymi, związanymi z XIX-wieczną parcelacją. Mają istotny wpływ na współczesne kwestie projektowe, zwłaszcza minimalne odległości pożarowe czy wymogi dyktowane warunkami technicznymi.

Proces konsultacyjny – warsztaty projektowe

5

Dwie serie warsztatów konsultacyjnych przeprowadzono zgodnie z metodologią i w terminach opisanych na końcu raportu. Przygotowany na podstawie wypracowanych podczas tych konsultacji wytycznych projekt został także skonsultowany z interesariuszami podczas spotkań w ramach prawa opcji.

W pierwszej części procesu obszar opracowania podzielono na następujące fragmenty, omawiane podczas trzech oddzielnych spotkań, dzień po dniu, w dwutygodniowym odstępie czasu:

1. Tzw. „zaulek” na połączeniu ul. Lipowej i ul. Próchnika.
2. Ul. Lipowa (odcinek między ul. Więckowskiego a ul. Zieloną).
3. Dwa fragmenty ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich (od ul. Więckowskiego do ul. Zielonej oraz od ul. Zielonej do ul. 6 Sierpnia), wraz ze skwerem przy ul. 6 Sierpnia.

Pierwsza seria spotkań miała charakter diagnostyczny. Przy pomocy makiet ulic w skali 1: 200 oraz kolorowych akcesoriów (kostki, pionki, drzewka, kartonowe oznaczenia miejsc postojowych itp.) mieszkańcy oznaczali zarówno najbardziej problemowe obszary, jak i własne preferencje oraz pomysły przekształceń. Notatki ze spotkań zamieszczone są w aneksie na końcu raportu.

7_Pierwsza tura konsultacji z mieszkańcami. Fot. Michał Sikora.

W drugim etapie zostały zaprezentowane wstępne warianty projektowe, wypracowane na podstawie wniosków z części diagnostycznej. Dla każdego obszaru zostały stworzone dwie alternatywne wersje: jedna o bardziej tradycyjnym charakterze (klasyczna ulica z rozdzielonym ruchem pieszym i kołowym) oraz druga, kładąca nacisk na uspokojenie ruchu (dzięki szykanom i wymuszeniu zmiany kierunku jazdy). Dla obu wersji podano parametry takie jak liczba miejsc postojowych, drzew i ilość zieleni. Podczas dyskusji mieszkańcy nie tylko rozmawiali o zaletach i wadach wariantów, ale także dokonywali zmian na makietach, wprowadzając proponowane modyfikacje i testując, jak sprawdziłyby się w przestrzeni ulic.

W kolejnych rozdziałach przedstawione są wnioski z obu części procesu konsultacyjnego.

8_Druga tura konsultacji z mieszkańcami – warsztaty projektowe przy użyciu makiet. Fot. Michał Sikora.

9_Dwa warianty dla każdego obszaru – tradycyjny i o uspokojonym ruchu. Fot. Michał Sikora.

Identyfikacja głównych problemów

6

Potrzeby pieszych – bezpieczeństwo, dostępność

Żadna z ulic (ani skwer) nie stanowi pełnowartościowej przestrzeni publicznej, rozumianej jako miejsce interakcji i integracji mieszkańców oraz innych użytkowników. Obecnie ulice te pełnią przede wszystkich funkcje komunikacyjne – zapewnienia dojazdu i parkowania pojazdów.

Ulice nie posiadają żadnych dodatkowych urządzeń bądź wyposażenia zwiększającego bezpieczeństwo pieszych (zwłaszcza dzieci, seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami) ani rowerzystów. Proste i długie odcinki jezdni sprawiają, że kierowcy mogą przyspieszać ponad dopuszczalną prędkość. Urządzenia mające na celu spowolnienie ruchu są stosowane wyłącznie w niektórych miejscach, głównie w już zmodernizowanych ulicach Starego Polesia. Są to spowalniacze ruchu, np. progi zwalniające, tzw. „poduszki berlińskie”. Są one mało skuteczne – według informacji uzyskanych w trakcie konsultacji kierowcy szybko nauczyli się, jak przejeżdżać przez nie bez zwalniania.

Świeżo wyremontowane ulice na Polesiu, projektowane w układzie wydzielonego chodnika, pasa zieleni i jezdni, nie spełniają swojej roli jako strefy zamieszkania. Fizyczne wydzielenie jezdni i chodnika pasem zieleni niskiej, szpalerem drzew lub linią miejsc postojowych sprawia, że są one postrzegane jako odrębne strefy dla pieszych i samochodów, tak jak w tradycyjnej, miejskiej ulicy.

Parkowanie

Jednym z istotnych problemów jest parkowanie pojazdów. Dotyczy to zwłaszcza odcinków już zmodernizowanych, co wiąże się z dostępnością miejsc postojowych i parkowaniem użytkowników przyjezdnych (patrz „Strefa Płatnego Parkowania”).

W zmodernizowanych przestrzeniach, zamienionych na ciągi pieszo-jezdne i funkcjonujących formalnie jako strefa zamieszkania, pomimo zastosowania elementów małej architektury oraz murków i stalowych obrzeży okalających zieleńce, nie udało się w pełni zapobiec nielegalnemu parkowaniu. Ponieważ część przejezdna ma tam szerokość co najmniej 5,5m (minimalna szerokość dla drogi dwukierunkowej), a przy ograniczonej prędkości miejscowe zwężenie nie powoduje kompletnego zablokowania ruchu, najczęściej spotykanymi nielegalnymi sytuacjami jest parkowanie prostopadłe zamiast równoległego, a także utworzenie przez auta pasa parkowania równoległego w nieprzeznaczonym do tego miejscu (na pasie ruchu). Utrudnia to manewrowanie samochodom parkującym prostopadłe po drugiej stronie ulicy.

Oświetlenie

Wymagania dotyczące oświetlenia ulic, określone w Rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz.U.2016.0.12), priorytet kładą na część jezdnię ulic. Wysokie latarnie zapewniają dobre oświetlenie drogi, jednak chodniki są stosunkowo ciemne. Wskazuje to symbolicznie na niższy priorytet dla ruchu pieszego, jednocześnie sprawiając, że chodniki są mało bezpieczne, zwłaszcza fragmenty biegnące wzdłuż płotów czy ścian bez okien.

Mała architektura

Ulice i skwer są niemal całkowicie pozbawione miejskiego umeblowania. Nie ma tam ławek, a brak wyznaczonych miejsc postojowych sprawia, że auta parkowane są w miejscach niedozwolonych, często na nielicznych na tym obszarze zieleńcach. Na ulicach brakuje dodatkowego wyposażenia, np. koszy na śmieci.

Zieleń

Żadna z przestrzeni, oprócz skweru na rogu ul. 6 Sierpnia i ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich (bardzo jednak zaniedbanego), nie posiada pełnowartościowej zieleni. Drzewa rosną wyłącznie wzdłuż ul. Strzelców Kaniowskich (starodrzew i nowe nasadzenia), jednak dookoła znajduje się niewielka powierzchnia przepuszczalna. Jedyne drzewo rosnące na zaulku w ul. Lipowej/Próchnika musi zostać wycięte z uwagi na swój stan. Ulica Lipowa, pomimo nazwy, pozbawiona jest zupełnie zadrzewienia. Nieliczne fragmenty powierzchni biologicznie czynnej z reguły są zniszczone przez parkujące tam samochody. Istotnym problemem jest niewielka proporcja powierzchni zielonych do utwardzonych, umożliwiających rozwój i funkcjonowanie drzew. Dotyczy to zwłaszcza terenu w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

10_Niewielka powierzchnia biologicznie czynna dookoła drzew (starych i nowych nasadzeń).

Żadna ze wskazanych do projektowania ulic nie spełnia obecnie wytycznych wyznaczonych w strategii „Zielone Polesie” odnośnie minimalnych powierzchni biologicznie czynnych. Przy projektowaniu należy zatem uwzględnić zwiększenie ich proporcji. Jest to jeden z głównych postulatów, wyrażanych przez mieszkańców na spotkaniach i w ankietach.

Nawierzchnie

Obecny stan nawierzchni nie jest dobry – ani w części jezdnej, ani na chodnikach. Dotyczy to zarówno stanu technicznego (ubytki materiału, niewydolność kratki spustowych kanalizacji deszczowej), jak i parametrów użytkowych (nierówna nawierzchnia chodników, klawiszowanie płyt itp.). Pod względem wykończenia użyte materiały nie są szlachetne: dominuje asfalt oraz betonowe płyty chodnikowe. W rozmowach z mieszkańcami wskazano na dwie kwestie – problemy z utrzymaniem czystości na chodnikach oraz z odprowadzaniem wody.

Infrastruktura podziemna

Infrastruktura podziemna nie jest przedmiotem niniejszego opracowania, jednak na kilka aspektów, poruszonych podczas konsultacji, należy zwrócić szczególną uwagę.

W trakcie dyskusji o ulicach Lipowej oraz 28 Pułku Strzelców Kaniowskich wskazywano na problemy z kanalizacją deszczową. Problem dotyczy niewystarczającej liczby wpustów, co sprawia, że w czasie deszczu woda nie jest równomiernie odprowadzana, a kałuże pozostają na długo. Przedstawiciele niektórych wspólnot wyrazili chęć podłączenia do miejskiej sieci ciepłowniczej – należy to skoordynować jeszcze przed przyjęciem projektu budowlanego przebudowy ulic, aby pozwolić wspólnotom na zamówienie, przygotowanie i uzgodnienie projektu przyłącza. Należy wskazać mieszkańcom i użytkownikom przebudowywanych ulic terminy i zakres wszystkich ewentualnych niedogodności związanych z przebudową infrastruktury (np. przerwy w dostawach).

Wytyczne projektowe – informacje ogólne

Kształtowanie układu ulicy i organizacja ruchu

7

Zaprezentowane i przedyskutowane warianty zawierały scenariusze projektowania tradycyjnej ulicy w układzie „jezdniachodniki” oraz układów typu woonerf. Warianty te były poddane ocenie i konsultacjom. W przeważającej większości mieszkańcy poparli warianty przewidujące zmianę toru jazdy (tzw. „esowanie”) jako sposobie na spowolnienie prędkości przejazdu. W niektórych przypadkach (np. ul. Lipowej) sugerowano zwiększenie ilości szycan do dwóch.

W znaczącej większości mieszkańcy oczekiwali uspokojenia ruchu na ulicach – zmniejszenia prędkości pojazdów i ograniczenia tranzytu przez ich ulice. Nie jest to tożsame z ograniczeniem dostępu czy miejsc postojowych. W opinii mieszkańców miałyby to być po prostu „ulice do mieszkania”. Wyjątkowym przypadkiem jest ulica 28 Pułku Strzelców Kaniowskich na odcinku ul. Zielona - 6 Sierpnia, ponieważ ze względu na lokalizację funkcji produkcyjnych ulica musi także przenosić intensywny ruch pojazdów dostawczych, w tym samochodów ciężarowych.

Gdzie to tylko możliwe, sugerowane jest zrezygnowanie z chodników po obu stronach ulicy. Dzięki temu uda się uzyskać zdecydowanie skuteczniejsze mieszanie się ruchu samochodowego, rowerowego oraz pieszego, a w konsekwencji – spowolnienie ruchu. Istotna jest w tym przypadku symboliczna zmiana priorytetów: to nie auta są najważniejszymi użytkownikami przestrzeni. Jest to konieczne dla odzyskania ulic Starego Polesia jako przestrzeni publicznych. Klasyczny układ z samochodami jeżdżącymi środkiem, nawet, jeśli przestrzeń ta jest także dostępna dla pieszych, a trasa meandruje, sprawia wrażenie tradycyjnej przestrzeni ulicznej, zwłaszcza wśród zabudowy kwartałowej, typowej dla miasta XIX-wiecznego. Intuicyjny odbiór zawsze jest silniejszy od wskazań znaków drogowych i nawet najlepszego systemu informacji miejskiej. Stąd rezygnacja z chodnika przynajmniej po jednej stronie sprawi, że ruch ulegnie większemu zmieszaniu. Należy jednak pamiętać o kilku wskazanych dalej zasadach.

Po stronie, po której zrezygnowano z chodnika, pieszego połączenie z wejściem do budynku lub wjazdem bramnym musi zapewniać dobrą widoczność, aby wychodzący piesi mogli szybko sprawdzić, czy nie nadjeżdża samochód. Nie powinny się tam znajdować miejsca postojowe, drzewa ani żadna zieleń ograniczająca widoczność. Wskazane może być umieszczenie tam wąskiego biegnącego wzdłuż ogródków pasa nawierzchni odróżniającego się materiałem, kolorem lub fakturą;

Jeżeli pozostanie chodnik po jednej stronie, warto, aby był ciągły wzdłuż całego kwartału, pozwalając na przejście całej jego długości bez zmieniania strony ulicy. Jest to szczególnie ważne dla dzieci, osób starszych lub z niepełnosprawnościami, dla których każde wejście w strefę, po której poruszają się samochody, stanowi ryzyko.

Obecność usług, zwłaszcza uczęszczanych przez osoby starsze lub chore (przychodnia, centrum rehabilitacji, apteka) jest podstawowym czynnikiem decydującym o konieczności wyodrębnienia chodnika wzdłuż danej pierzei, na co wskazywali w trakcie konsultacji mieszkańcy korzystający z tych usług.

Należy je tak zaprojektować, aby pozostawały w relacji z fasadami kamienic i stanowiły ich ogródki frontowe. Efekt ten można osiągnąć m.in. następującymi środkami:

- Symetryczny układ względem osi symetrii fasady lub wejścia/wjazdu bramnego;
- Zieleń o wysokości stopniowanej od pierzei (wyższa) do brzegu (niższa) z uwagi na zapewnienie widoczności;
- Odmienne od pozostałych nawierzchni układ nawierzchni dojeżdżania/dojazdu.

11. Przykład ogródka frontowego przed kamienicą. W przypadku, gdy ścieżka łączy się bezpośrednio ze strefą, w której poruszają się samochody, należy bezwzględnie unikać zieleni i innych elementów, które ograniczają widoczność.

Wskazane jest także podniesienie obecnego poziomu jezdni, aby cała przestrzeń ulicy znajdowała się na jednym poziomie, a krawężniki nie były potrzebne i nie stanowiły bariery ani dodatkowego rozdzielania stref dla pieszych i dla pojazdów.

Wskazane jest zachowanie spójności ze zmodernizowanymi już fragmentami ulic pod względem zastosowanych materiałów wykończeniowych.

Ruch rowerowy

W trakcie warsztatów nie poruszano kwestii projektowania przestrzeni dla ruchu rowerowego. W przypadku wprowadzenia strefy zamieszkania i redukcji prędkości ruchu nie istnieje konieczność wydzielenia dodatkowej, wydzielonej drogi dla rowerów.

W trakcie konsultacji poruszono wątek miejsc do parkowania dla rowerów, wskazując na chęć lokalizacji wiat rowerowych (m.in. Lipowa 20, mieszkańcy ulicy 28 Pułku Strzelców Kaniowskich na obydwu odcinkach). Wspomniano także o konieczności weryfikacji lokalizacji stacji roweru miejskiego przy ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich (odcinek między ul. Więckowskiego a ul. 6 Sierpnia).

Nawierzchnie

Mieszkańcy nie precyzowali oczekiwań dotyczących materiałów do stosowania na nawierzchniach. Zastrzeżono, że należy dobrać materiały, które nie będą powodowały uciążliwości akustycznej (jak np. bruk). Na warsztacie weryfikacyjnym dla ulicy 28 Pułku Strzelców Kaniowskich

zaprezentowano rozwiązania z już zrealizowanych ulic, m.in. Zacisze. Mieszkańcy traktowali to jako dobry wzór doboru materiałów. Jedną z obaw wyrażanych przez mieszkańców była kwestia utrzymania czystości na ulicach. Projektowane ulice pod względem doboru materiałów powinny zatem być:

- Spójne z wyremontowanymi już odcinkami, pod względem doboru materiałów;
- Trwałe;
- Antypoślizgowe;
- Jeśli to możliwe, pozwalające na łatwe uzupełnienie lub wymianę (najlepszy jest w tym przypadku kamień, z którego w przyszłości można będzie wyciąć dowolne elementy).

Należy uwzględnić konieczność zastosowania oznaczeń TGSi w wymaganych przez Łódzki Standard Dostępności lokalizacjach.

Parkowanie

Mieszkańcy oczekują, że projektowane ulice będą jednocześnie zapewniały miejsca postojowe oraz dobry dostęp do zieleni. Projektowanie miejsc postojowych nie powinno prowadzić do zdominowania przestrzeni ulicy przez samochody. Mieszkańcy w znacznej większości opowiadali się za parkowaniem prostopadłym, co wynika zarówno z rozmów z warsztatów weryfikacyjnych, jak i wyników ankiet oceny wariantów. W trakcie dyskusji pytano także o możliwość lokalizacji miejsc postojowych w układzie 45 stopni (ukośnych).

Część z użytkowników wspominała o konieczności zapewnienia dodatkowych miejsc postojowych dla klientów usług, w szczególności:

- przychodni ortopedycznej przy ul. Adama Próchnika 51 – wiąże się to m.in. z parkowaniem osób przywożących pacjentów na zabiegi;
- siedziby Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska przy ul. Lipowej 16 – mieszkańcy wskazali na potrzeby parkowania dla petentów;
- umieszczenia miejsc *kiss&ride*¹ bądź zapewnienia możliwości zatrzymania w rejonie ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich 8a, w związku z lokalizacją przedszkola i dowozami dzieci do prywatnego przedszkola zlokalizowanego w podwórzu.

Znaczącym wątkiem była kwestia uporczywego parkowania w miejscach do tego niewyznaczonych i braku regularnych kontroli nielegalnego parkowania przez Straż Miejską. Na nowo projektowanych ulicach jest to znaczny problem, co było wielokrotnie wspomniane w trakcie konsultacji. Zmotoryzowani mieszkańcy wspominali o konieczności wyraźnego wyróżnienia miejsc postojowych w granicach strefy zamieszkania. Wspominali także, że istniejące wyposażenie ulicy (stalowe

¹ „Pocałuj i jedź” – miejsce krótkiego postoju.

obrzeża) są mało widoczne dla kierowców i chociaż skutecznie zapobiegają parkowaniu w miejscach niedozwolonych, czasem ulegają uszkodzeniu przez samochody.

Strefa Płatnego Parkowania (SPP)

Szczególnie istotne jest zapobieganie nielegalnemu parkowaniu, które zdarza się nagminnie w okolicy – zarówno na ulicach, które zostały, jak i nie zostały jeszcze przebudowane. Mieszkańcy wskazują na problemy związane z obecnym funkcjonowaniem pogranicza SPP i zapewnienia samochodami użytkowników usług w śródmieściu (m.in. pracownikami biur, użytkownikami Zielonego Rynku, studentami Wojskowej Akademii Medycznej – zarówno przyjezdnymi, jak i wynajmującymi mieszkania). W opinii mieszkańców prowadzi to do konkurowania o dostęp do miejsc postojowych między mieszkańcami a użytkownikami w dni robocze. Zawyża to też percepcję zapotrzebowania na miejsca postojowe. Mieszkańcy nie są przeciwni wprowadzeniu SPP, o ile spowoduje to uwolnienie miejsc postojowych dla mieszkańców oraz zostaną zapewnione dla nich tańsze, abonamentowe stawki opłat za parkowanie. Kwota 120zł rocznie, funkcjonująca w innych dzielnicach, większości konsultowanych mieszkańców wydała się akceptowalna.

Zieleń wysoka

Mieszkańcy wyrazili chęć zwiększenia ilości zieleni na ulicach i są przeciwni wycinaniu istniejących drzew. Jest to jedna z głównych potrzeb wyrażanych w ankietach i w trakcie warsztatów. Część z mieszkańców, szczególnie z odcinka Lipowa-Próchnika, wskazywała na konieczność zasadzenia mniejszych, formowanych drzew ze względu na problemy z zacienianiem mieszkań w przyległych kamienicach. Jedynym miejscem lokalizacji większych drzew był narożnik. Mieszkańcy sugerowali nasadzenia drzew sięgających maksymalnie do wysokości pierwszego-drugiego piętra.

Zieleń niska

Zieleń niska – kwietniki i zieleńce – to element zazielenienia ulic, który zdecydowanie powinien pojawić się w przestrzeni ulicy. Mieszkańcy preferowali zróżnicowanie zieleni. Wskazane byłoby zastosowanie dość wyrosniętych krzewów, jak na przebudowanej ul. Narutowicza (patrz zdjęcie). Inne z pomysłów proponowanych przez mieszkańców to wprowadzenie zieleńców z obramowaniem do siedzenia (pomysł z ulicy Lipowa-Próchnika jako alternatywa dla klasycznych ławek) bądź umieszczenie wolno stojących stelaży dla zieleni (Lipowa) jako formy zwiększenia udziału zieleni w przestrzeni ulicy. Dwoje mieszkańców kamienicy przy ul. Lipowej 20 sugerowało możliwość realizacji zielonej ściany od strony parkingu WIOŚ.

Jeśli pozwolą na to środki finansowe, sugerowane jest wypełnianie części zieleńców wymienianymi po okresie kwitnienia kwiatami lub zasadzenie roślin, które również po przekwitnięciu mają

estetyczne liście (np. tulipany, żonkile). Wypełnione korą zieleńce, gdzie młode krzewy tracąc na zimę liście wyglądają „jak patyki”, stanowią mało atrakcyjny widok. Nic dziwnego, że przez niektórych mieszkańców traktowane są one jako miejsce wyprowadzania psów.

Wstępne studia układu ulic wykazały, że osiągnięcie efektu „ulicy-ogrodu”, czyli większej ilości zieleni w ich środkowej części jest mało realne ze względu na wymogi techniczne (odległości p-poż, wymagania inżynierii ruchu). W związku z tym wskazane jest umieszczenie jak największej ilości zieleni wzdłuż całej ulicy, przede wszystkim wykorzystując powierzchnię, która w klasycznym układzie funkcjonowałaby jako chodnik.

12_Zieleńce wskazane przez mieszkańców jako „wzorcowe” – ul. Narutowicza i Struga.
Fot. UML.

Mała architektura

Ławki okazały się najbardziej dyskusyjną kwestią podczas spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami. Chociaż niektórzy, zwłaszcza mieszkanki ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich, postulowali o wprowadzenie ławek jako miejsca spotkań sąsiadów, większość konsultowanych mieszkańców obawiała się niewłaściwego i uciążliwego użytkowania siedzisk. Obawy dotyczyły przede wszystkim wykorzystania ich przez osoby spożywające alkohol. Dlatego też sugerowane jest zapewnienie tylko minimalnej liczby wymaganej w Łódzkim Standardzie Dostępności co 100m i zlokalizowanie ich w miejscach:

- Dobrze oświetlonych i wyeksponowanych, niepozwalających na schowanie się siedzących przed przechodniami (nie należy umieszczać ich np. przy pustostanach, ogrodzeniach, niezabezpieczonych wjazdach bramnych);
- Blisko wejść do kamienic lub lokali usługowych (wskazywano tu zwłaszcza przychodnię lekarską przy ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich), jednak w dużej odległości od sklepów posiadających w asortymencie alkohol;
- W obrębie strefy wejściowej do kamienic tam, gdzie nie ma chodnika, a zamiast niego przed wejściem znajduje się ogródek frontowy – ławki wydają się wówczas przynależne kamienicy, zniechęcając niepożądanych użytkowników;
- Preferowane jest ustawianie ich pojedynczo i unikanie skupisk pozwalających na korzystanie z nich dużej grupy użytkowników, za wyjątkiem lokalizacji w rejonie przychodni;
- Wskazane jest zapewnienie miejsc, w których w przyszłości można będzie dostawić ławki, np. gdy obawy mieszkańców nie potwierdzą się podczas użytkowania urządzonej przestrzeni.

W trakcie warsztatów wspomniano także o przykładzie ul. Piramowicza jako pozytywnym przypadku wprowadzenia siedzisk (stolików szachowych, ławek). Stanowią one miejsce integracji mieszkańców. Przyczyną ich sukcesu może być lokalizacja tych miejsc w przestrzeni oddzielonej od ruchu i będącej pod społecznym nadzorem mieszkańców. W trakcie warsztatu sugerowano stworzenie takiej przestrzeni vis-a-vis wejścia do siedziby Społecznie Zaangażowanych.

Wskazane jest pozostawienie przynajmniej przy kilku ławkach miejsca pozwalającego na postawienie tam wózka inwalidzkiego (Łódzki Standard Dostępności – głębokość 200cm, szerokość 150cm, przy preferowanej szerokości 180cm). W trakcie rozmów wspomniano o tzw. „drugorzędnych miejscach do siedzenia”, czyli miejscach pozwalających na przysiadanie, ale nieprojektowanych docelowo dla takiego sposobu użytkowania. Przykładem mogą być niskie murki lub słupki o szerokim przekroju. Mieszkańcy wypowiadali się o nich z niechęcią, przewidując ich nieodpowiednie użytkowanie.

Obserwacje i z Łodzi, i z innych miast, wskazują na zjawisko remontowania kamienic i wprowadzania większej liczby usług w parterach modernizowanych ulic. Nastąpiło to m.in.

w Śródmieściu Łodzi w ulicach pełniących funkcje mieszkaniowo-usługowe (ul. 6 Sierpnia, Traugutta) czy na ul. Wajdeloty w Gdańsku. Podniesienie estetyki przestrzeni mobilizuje właścicieli do podobnego kroku w obrębie ich nieruchomości.

Wskazano na konieczność umieszczenia koszy na odpadki, których obecnie bardzo brakuje. Śmietniki należy umieścić w miarę równych odstępach wzdłuż ulic. Konieczne muszą znaleźć się przy ławkach lub ich skupiskach oraz w miejscach zazielenionych, gdzie mieszkańcy wyprowadzają psy.

Miejsca wyprowadzania psów

W objętych projektem przestrzeniach nie ma miejsca na wyznaczenie specjalnych stref dla psów, ze względu na ograniczoną przestrzeń. Gdyby zostały wytyczone, intensywność ich użytkowania mogłaby spowodować nieprzyjemny zapach, odczuwalny przez mieszkańców sąsiadujących kamienic. Takie miejsce mogłoby ewentualnie znaleźć się na skwerze, daleko od okien i miejsc odpoczynku lub sportu. W pozostałych miejscach dla zachowania czystości konieczne jest natychmiastowe usuwanie odchodów przez właścicieli. Możliwym rozwiązaniem byłoby umieszczenie dozowników torebek i wystarczająco dużo koszy na psie odchody. Ich obecny brak jest jednym z poważniejszych problemów, wymienianych przez mieszkańców.

Oświetlenie

Projektowanie oświetlenia musi przede wszystkim zaspokoić potrzeby związane z zapewnieniem bezpieczeństwa. Dotyczy to zarówno wymogów związanych z bezpieczeństwem ruchu (oświetlenie jezdni, miejsc, w których piesi mogą znaleźć się na jezdni) jak i wymogów „bezpiecznej przestrzeni” (ang. *Secure by Design*), czyli oświetlenia chodników.

Mieszkańcy zwracali uwagę na kwestie związane z nadmiernym oświetleniem mieszkań przez uliczne latarnie. W trakcie warsztatów wspomniano także o konieczności zmniejszenia zjawiska tzw. „zanieczyszczenia światłem”, czyli nadmiernego oświetlenia miast. Oznacza to, że preferowane jest oświetlenie przestrzeni ulicy, które tego wymagają, a unikanie oświetlenia dekoracyjnego. Wskazano także możliwość stosowania tzw. „inteligentnego oświetlenia” o sterowanym, regulowanym natężeniu światła.

Odprowadzenie wód opadowych

Mieszkańcy wskazali na konieczność rozwiązania problemów z odprowadzeniem wód opadowych. Przypadki długo pozostających kałuż były zgłaszane przez mieszkańców ulic Lipowej i 28 Pułku Strzelców Kaniowskich. Problem może wynikać z niewystarczającej ilości wpustów bądź ograniczeń przepustowości istniejącej infrastruktury kanalizacji deszczowej.

Elementem infrastruktury do uwzględnienia przy projektowaniu jest zastosowanie powierzchni biologicznie czynnych jako sposobu retencjonowania części z wód opadowych. W trakcie konsultacji zgłaszano także propozycje zagospodarowania części z miejsc postojowych w formie przepuszczającej wody opadowe (np. betonowych kratek).

Informacje o przyjętej koncepcji projektowej i komunikacja z mieszkańcami

Ostateczna koncepcja przygotowana na podstawie niniejszych wytycznych, przygotowana przez Urząd Miasta Łodzi/ZIM jako wsad do SIWZ/OPZ, a następnie opracowana przez wyłonionego Wykonawcę jako dokumentacja budowlana, powinna zostać udostępniona mieszkańcom do wglądu. Sugerowane jest użycie tych samych kanałów informacji, jak w przypadku przeprowadzonych podczas wypracowywania wytycznych konsultacji i dyżurów (profil „Zmieniamy ulice” na Facebooku, plakaty na tablicach informacyjnych, przekazanie kopii do siedziby Społecznie Zaangażowanych). Frekwencja na warsztatach oraz dyżurach i wyniki głosowania online wskazują na spore zainteresowanie projektem ulic².

Mieszkańcy wskazywali na plany wspólnot odnośnie możliwości wykonania przy okazji przebudowy ulic izolacji pionowej fundamentów kamienic. W przypadku, gdy nie zdążą skoordynować tych prac, istnieje ryzyko, że gwarancje i rękojmie wykonawców przebudowy ulic nie pozwolą na wykonanie takich prac. Wskazane jest, aby wszystkie wspólnoty zostały odpowiednio wcześniej poinformowane o planowanych terminach rozpoczęcia robót budowlanych (jest to szczególnie istotne w przypadku kamienic wpisanych do gminnego rejestru lub ewidencji zabytków).

Informacja o planowanych robotach budowlanych również powinna jak najszybciej zostać przekazana mieszkańcom wraz ze szczegółowym wyjaśnieniem, w jakich terminach i z jakimi utrudnieniami w ruchu będą musieli sobie poradzić (np. liczba tymczasowo niedostępnych miejsc postojowych, trudności w dotarciu bezpośrednio do posesji, zmiana organizacji ruchu itp.). Informacje te należy zarówno przekazać bezpośrednio wspólnotom (plakaty, ulotki lub informacja wysłana do zarządców budynków), jak i poinformować użytkowników ulic w taki sam sposób, w jaki dotychczas kontaktowano się z nimi w ramach programu „Zmieniamy ulice”. Jest to szczególnie istotne dla przedsiębiorców działających w rejonie objętym planowaną przebudową.

Po oddaniu zmodernizowanych przestrzeni do użytkowania sugerowane są następujące działania:

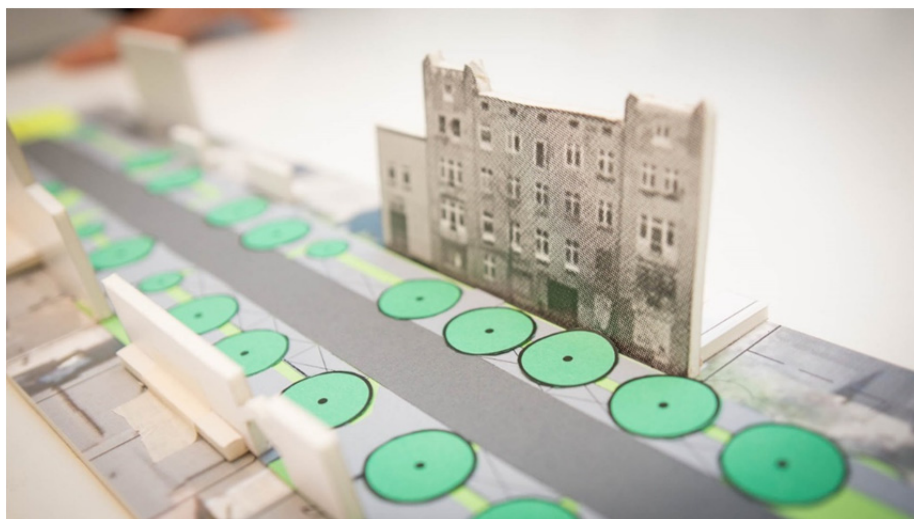
- Umieszczenie i pozostawienie w widocznych miejscach instrukcji korzystania ze stref zamieszkania oraz strefy płatnego parkowania;
- Intensywniejsze kontrole policji i straży miejskiej – zero tolerancji dla nielegalnego parkowania;
- Wsparcie dla zazieleniania przestrzeni, np. rozdawanie cebulek kwiatów i sadzonek, które można posadzić na zieleńcach lub na własnym podwórku albo balkonie.

² Szczegółowo liczbę uczestników wszystkich etapów procesu przedstawiono w Aneksie 1 – Zestawienie uwag interesariuszy.

Wstępne propozycje projektowe

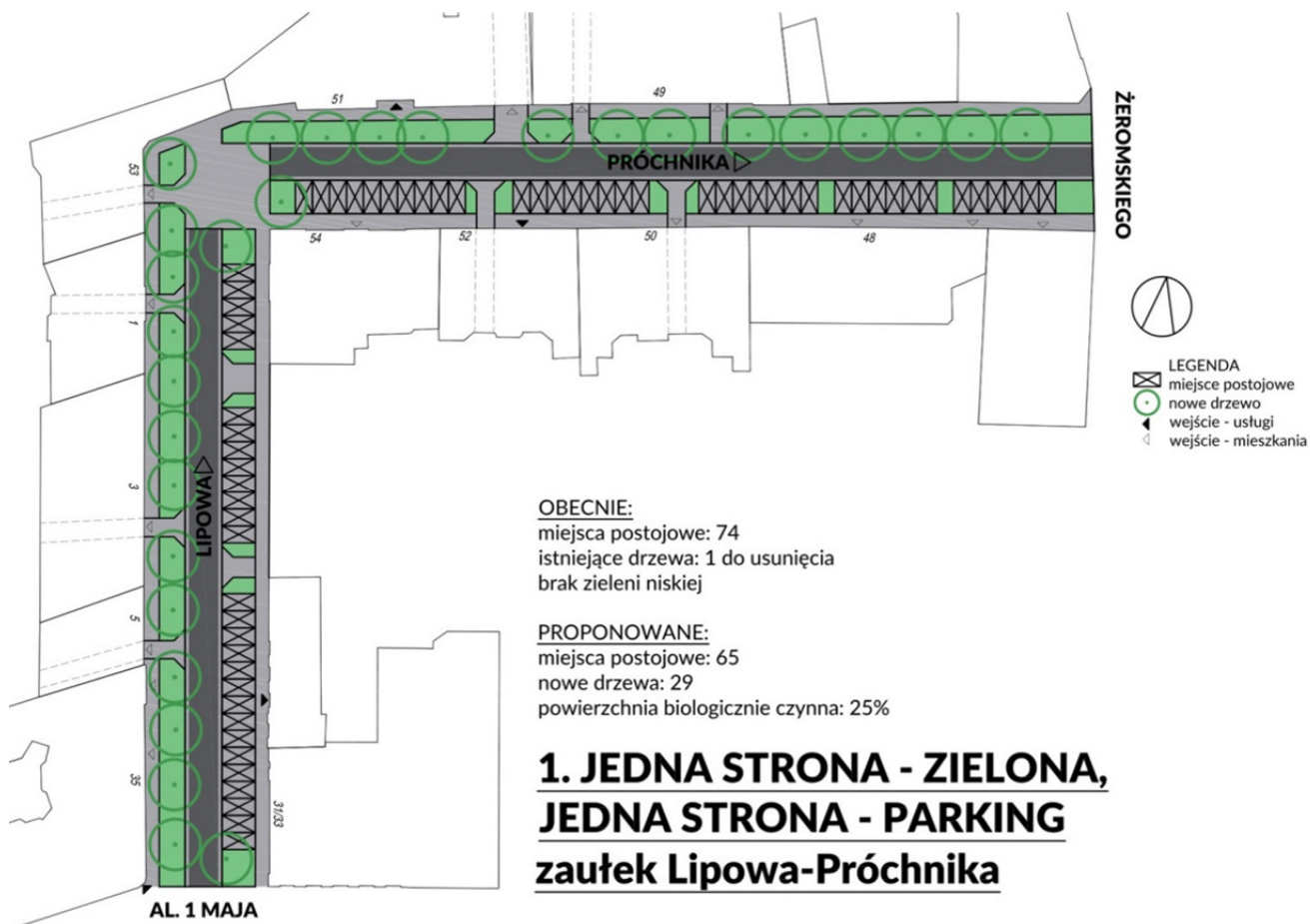
Na podstawie informacji zebranych w pierwszej części procesu partycypacyjnego zostały przygotowane wstępne propozycje projektowe dla każdego z odcinków ulic. Są one przedstawione poniżej – rzuty, wizualizacje oraz lista głównych parametrów. Zamieszczone poniżej materiały graficzne przedstawiono mieszkańcom w formie prezentacji i wydruków (w miejscu konsultacji oraz na tablicach informacyjnych). Każdy wariant został także pokazany na makiecie, którą uczestnicy warsztatów mogli dowolnie przekształcać.

8

13_Fragment makiety z drugiej tury konsultacji. Fot. Michał Sikora.

Zaulek na skrzyżowaniu ul. Lipowej i ul. Próchnika

Ulica pozostanie jednokierunkowa. Stanie się strefą zamieszkania, co oznacza ograniczenie prędkości do 20km/h, parkowanie wyłącznie w miejscach oznaczonych, a piesi będą mogli przemieszczać się wszędzie, bez wyznaczania przestrzeni wyłącznie dla aut.

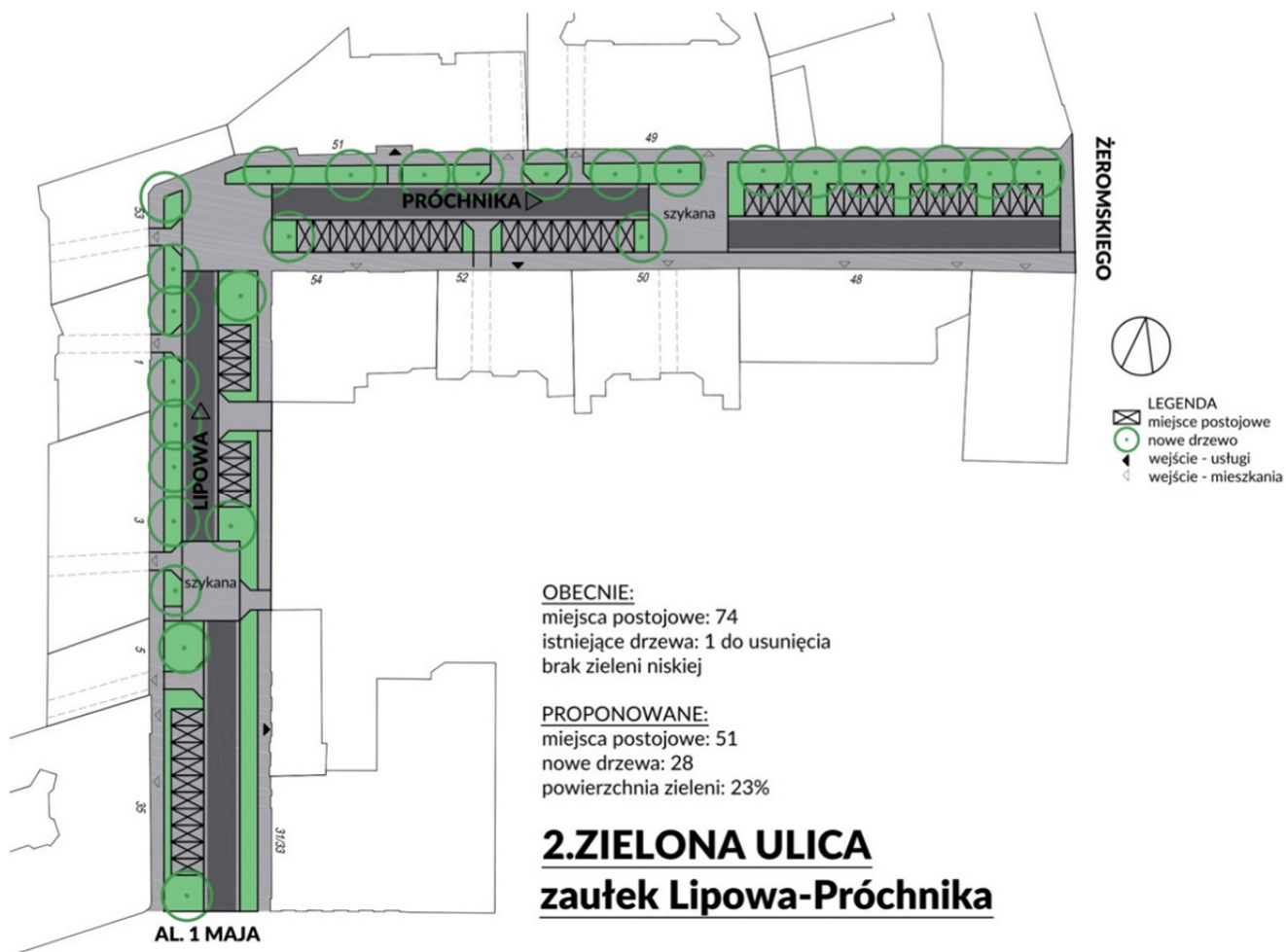

KORZYŚCI:

- duża liczba miejsc postojowych
- możliwość zasadzenia szpaleru drzew
- możliwość nasadzenia pasów zieleni

WADY:

- prosty tor jazdy pozwala kierowcom na rozpędzanie się
- silny podział na jezdnię i chodnik – brak naturalnego spowolnienia ruchu

W tym wariantcie ulica również pozostanie jednokierunkowa i stanie się strefą zamieszkania. Dzięki szykanom, czyli zmianie kierunku jazdy, prędkość samochodów zostanie znacznie ograniczona, a ulica będzie bezpieczniejsza dla pieszych i rowerzystów.

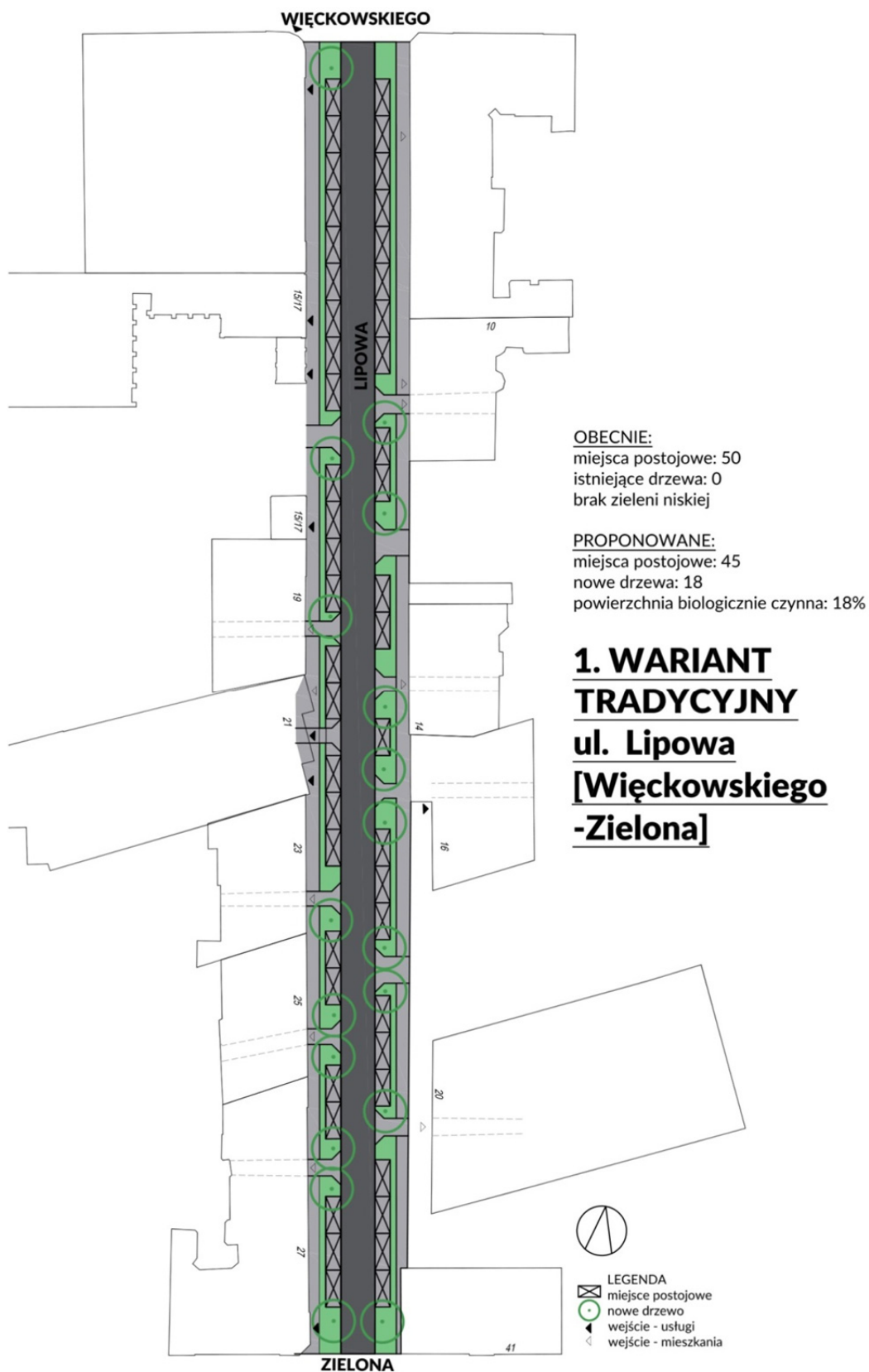
KORZYŚCI:

- spowolnienie ruchu dzięki meandrowaniu („esowaniu”) trasy dostępnej dla samochodów
- możliwość zasadzenia drzew (w szpalery i pojedynczo)
- możliwość urządzenia pasów i pól zieleni

WADY:

- ograniczenie liczby miejsc postojowych
- utrudnienia dla dotychczasowego ruchu przelotowego

28 Pułku Strzelców Kaniowskich [odcinek Więckowskiego – Zielona]

1. WARIANT TRADYCYJNY

W tym wariantcie ulica jest projektowana jak wcześniejsze ulice na Zielonym Polesiu, ma prosty tor jazdy i parkowanie równoległe. Spowolnienie ruchu następuje poprzez zaznaczenie wjazdu na ulicę zielenią wysoką bądź tzw. „poduszką” (podwyższeniem poziomu jezdni). Przykładem podobnej realizacji ulicy w Łodzi jest Zacisze.

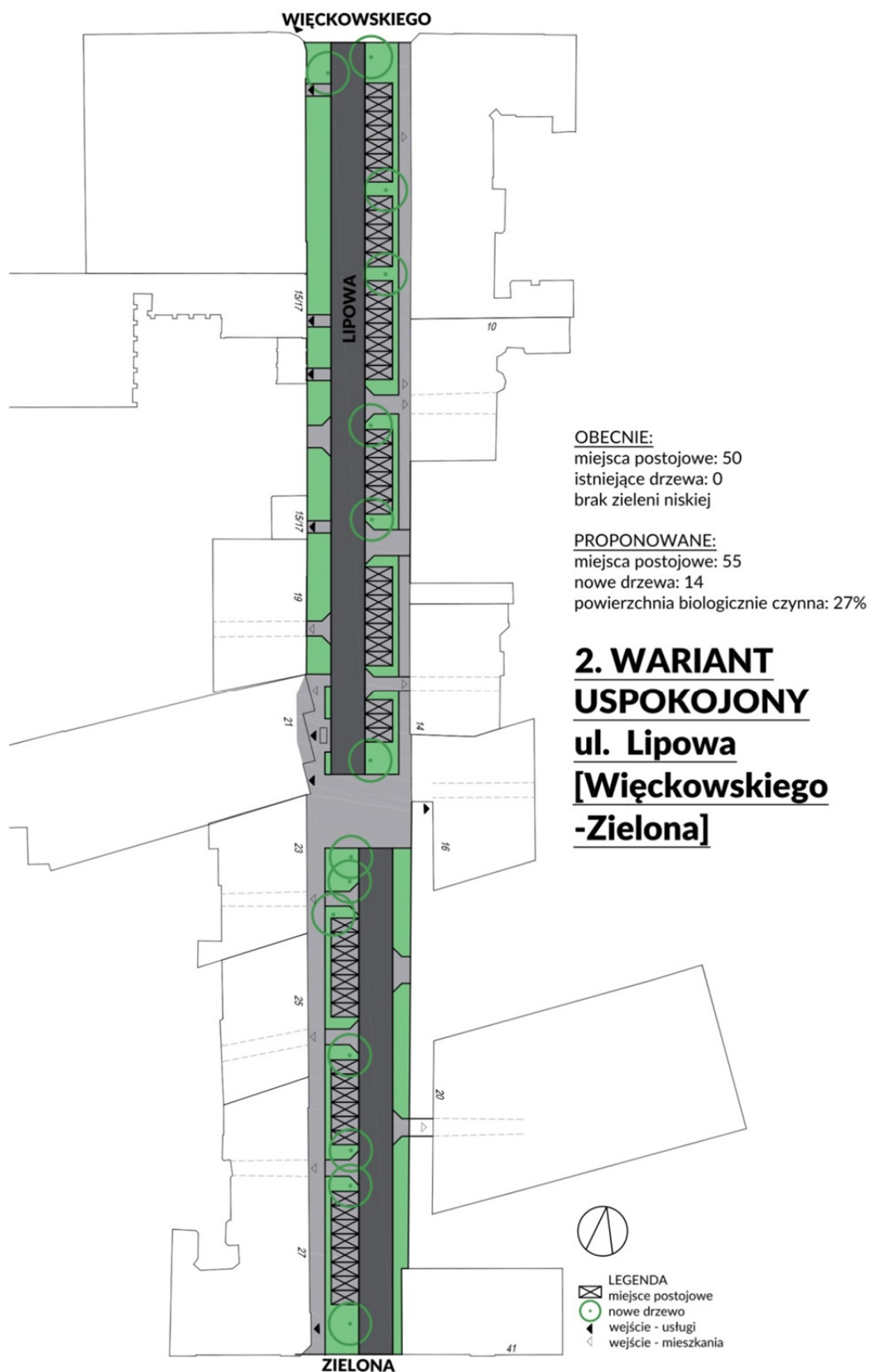

KORZYŚCI:

- duża liczba miejsc postojowych
- możliwość zasadzenia szpaleru drzew
- możliwość nasadzenia pasów zieleni

WADY:

- prosty tor jazdy pozwala kierowcom na rozpędzanie się
- silny podział na jezdnię i chodnik – brak naturalnego spowolnienia ruchu

2. WARIANT USPOKOJONY

W tym wariantcie spowolnienie ruchu jest zapewnione za pomocą odgięcia toru jazdy w połowie ulicy. Dodatkowo możliwe jest zainstalowanie dodatkowych „poduszek” (podwyższenie poziomu jezdni) na wjeździe. W tym wariantcie zwiększono znacznie ilość miejsc postojowych dzięki parkowaniu prostopadłemu.

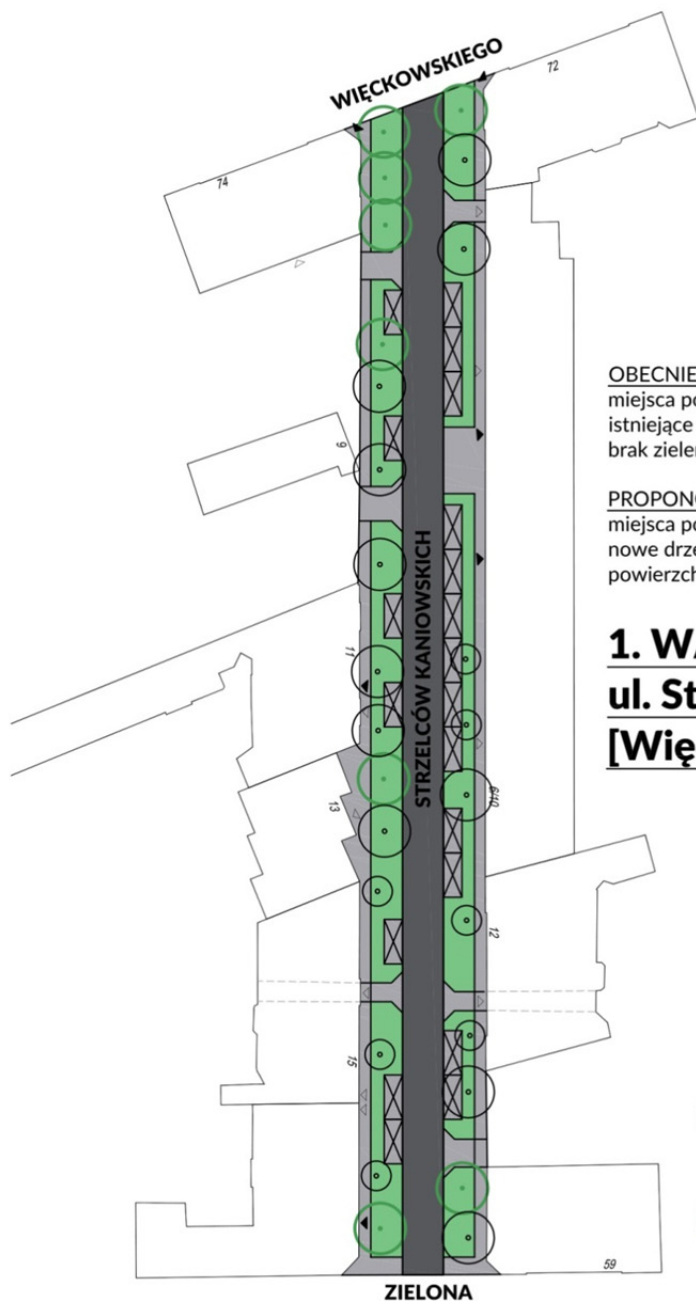

KORZYŚCI:

- znaczne uspokojenie ruchu
- duża liczba miejsc postojowych
- możliwość zasadzenia szpaleru drzew
- możliwość nasadzenia pasów zieleni

WADY:

- pomimo „esowania” nadal są długie odcinki pozwalające na rozpędzenie się samochodu

OBECNIE:

miejsca postojowe: 36
istniejące drzewa: 18
brak zieleni niskiej

PROPONOWANE:

miejsca postojowe: 19
nowe drzewa: 8
powierzchnia biologicznie czynna: 32%

1. WARIANT TRADYCYJNY

ul. Strzelców Kaniowskich

[Więckowskiego-Zielona]

LEGENDA
 miejsce postojowe
 istniejące drzewo
 nowe drzewo
 wejście - usługi
 wejście - mieszkania

1. WARIANT TRADYCYJNY

Jest to wariant z prostym układem toru jazdy samochodów, zachowaniem części miejsc postojowych oraz częściowym zawężeniem obecnej szerokości. Odzyskany w ten sposób obszar pozwala zwiększyć odsetek terenów zielonych - dzieje się to kosztem miejsc postojowych. Przykładem podobnej realizacji ulicy jest Zacisze.

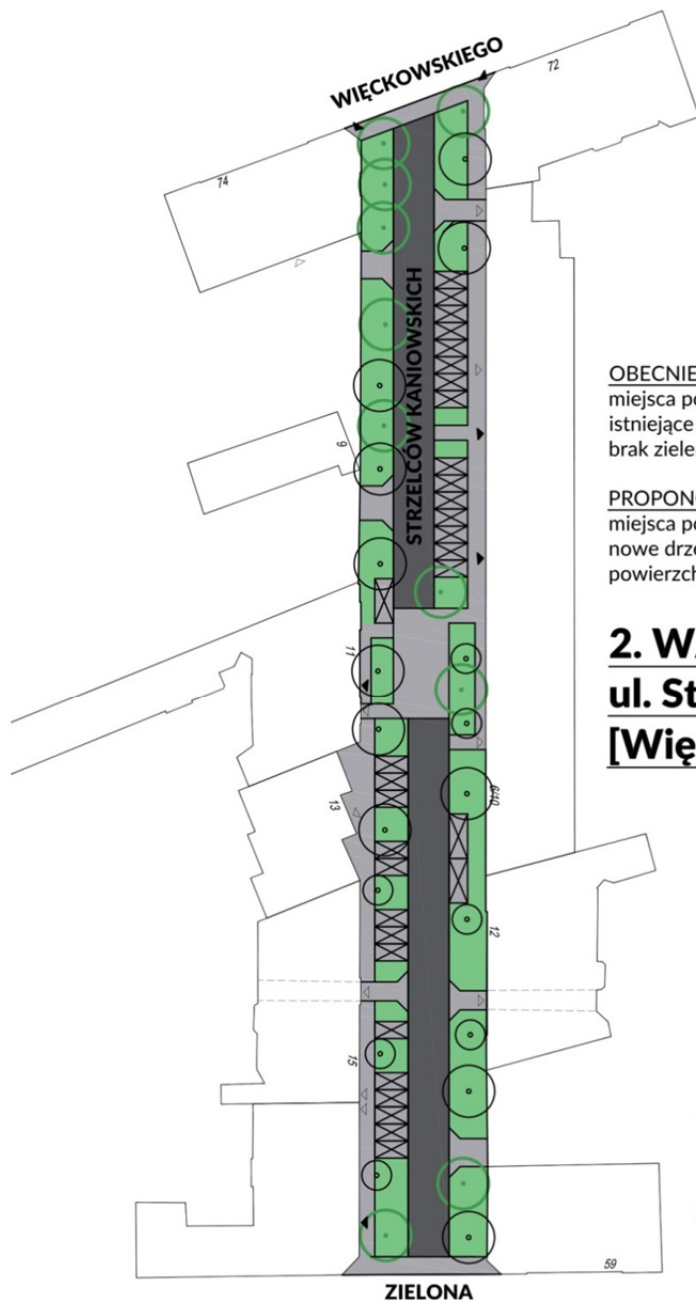

KORZYŚCI:

- możliwość zasadzenia szpaleru drzew
- możliwość nasadzenia pasów zieleni

WADY:

- utrata miejsc postojowych
- prosty tor jazdy pozwala kierowcom na rozpędzanie się
- silny podział na jezdnię i chodnik – brak naturalnego spowolnienia ruchu

OBECNIE:

miejsca postojowe: 36
istniejące drzewa: 18
brak zieleni niskiej

PROPONOWANE:

miejsca postojowe: 32
nowe drzewa: 10
powierzchnia biologicznie czynna: 32%

2. WARIANT USPOKOJONY

ul. Strzelców Kaniowskich

[Więckowskiego-Zielona]

LEGENDA
 miejsce postojowe
 istniejące drzewo
 nowe drzewo
 wejście - usługi
 wejście - mieszkania

2. WARIANT USPOKOJONY

W wariantcie uspokojonym ruch na ulicy jest spowalniany dzięki „esowaniu” – zakrzywieniu toru jazdy. Stosuje się także parkowanie prostopadłe. Lokalizacja placu powstającego w wyniku esowania może być dostosowana do zagospodarowania otoczenia, np. placu z siedziskami pod przychodnią bądź wejścia do świetlicy „Miejsce Spotkań” (jego lokalizacja może zostać przesunięta).

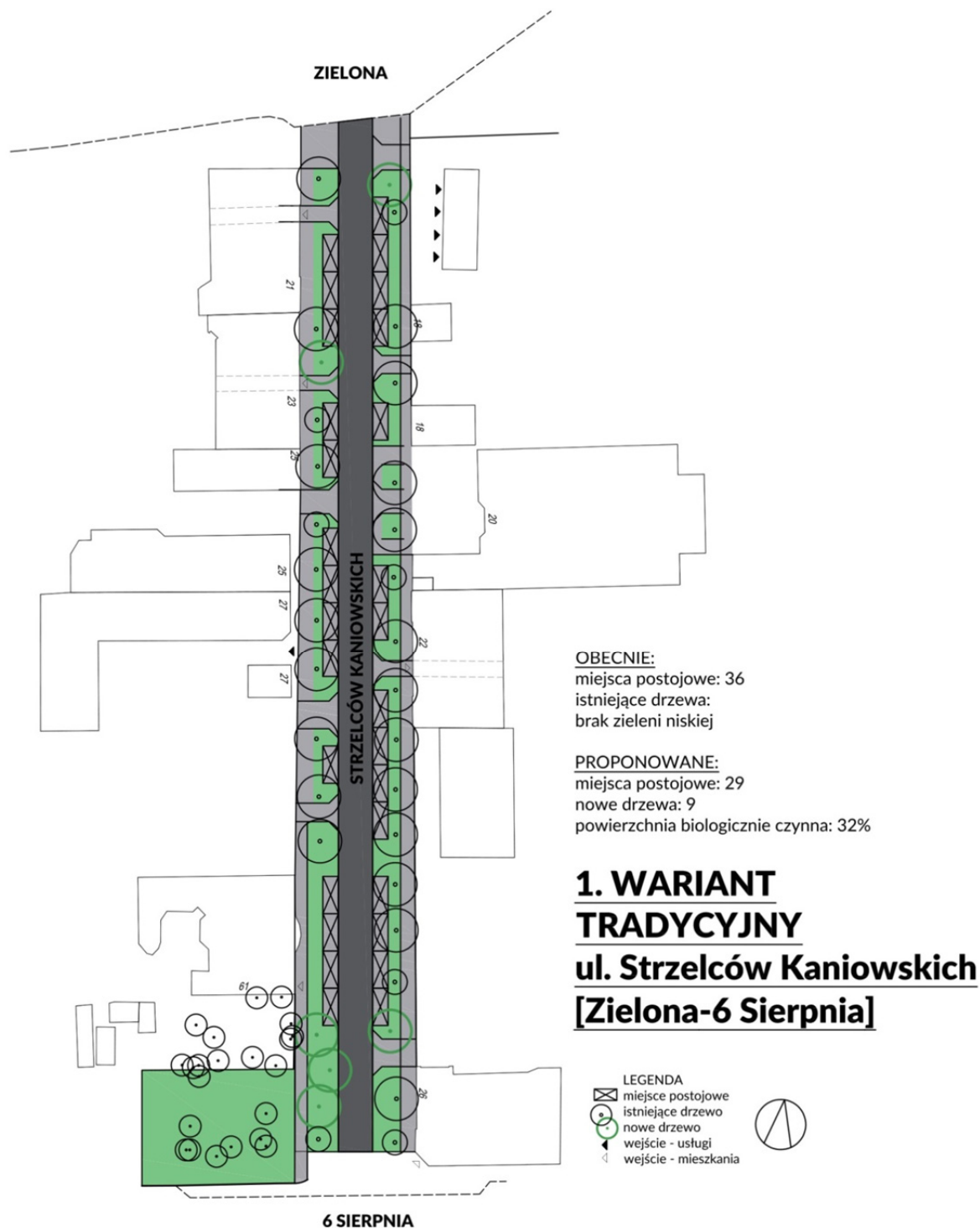
KORZYŚCI:

- znaczne uspokojenie ruchu dzięki „esowaniu”
- duża liczba miejsc postojowych
- możliwość zasadzenia szpaleru drzew
- możliwość nasadzenia pasów zieleni

WADY:

- pomimo „esowania” nadal są długie odcinki pozwalające na rozpędzenie się samochodu

Ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich [odcinek Zielona-6 Sierpnia]

1. WARIANT TRADYCYJNY

Jest to wariant z prostym układem toru jazdy samochodów, zachowaniem części miejsc postojowych oraz częściowym zawężeniem obecnej szerokości. Odzyskany w ten sposób obszar pozwala zwiększyć odsetek terenów zielonych - dzieje się to kosztem miejsc postojowych. Przykładem podobnej realizacji ulicy jest Zacisze.

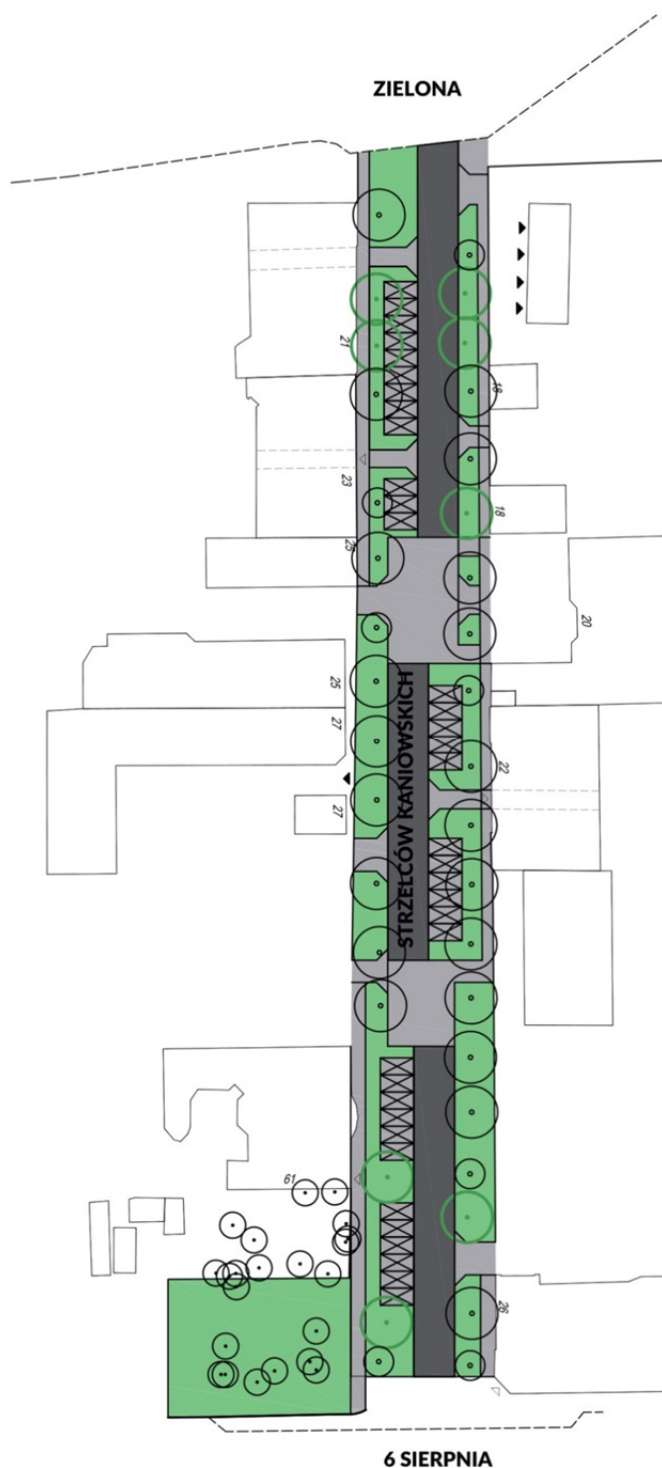

KORZYŚCI:

- możliwość zasadzenia szpaleru drzew
- możliwość nasadzenia pasów zieleni

WADY:

- utrata miejsc postojowych
- prosty tor jazdy pozwala kierowcom na rozpędzanie się
- silny podział na jezdnię i chodnik – brak naturalnego spowolnienia ruchu

OBECNIE:
miejsca postojowe: 36
istniejące drzewa:
brak zieleni niskiej

PROPONOWANE:
miejsca postojowe: 35
nowe drzewa: 8
powierzchnia biologicznie czynna: 34%

2. WARIANT USPOKOJONY ul.Strzelców Kaniowskich [Zielona-6 Sierpnia]

LEGENDA
miejsce postojowe
istniejące drzewo
nowe drzewo
wejście - usługi
wejście - mieszkania

2. WARIANT USPOKOJONY

W wariantcie uspokojonym ruch na ulicy jest spowalniany dzięki „esowaniu” – zakrzywieniu toru jazdy. Stosuje się także parkowanie prostopadłe. Lokalizacja placzyku powstającego w wyniku esowania może być dostosowana do zagospodarowania otoczenia, np. placu z siedziskami pod przychodnią bądź wejścia do świetlicy „Miejsce Spotkań”.

KORZYŚCI:

- znaczne uspokojenie ruchu dzięki „esowaniu”
- duża liczba miejsc postojowych
- możliwość zasadzenia szpaleru drzew
- możliwość nasadzenia pasów zieleni

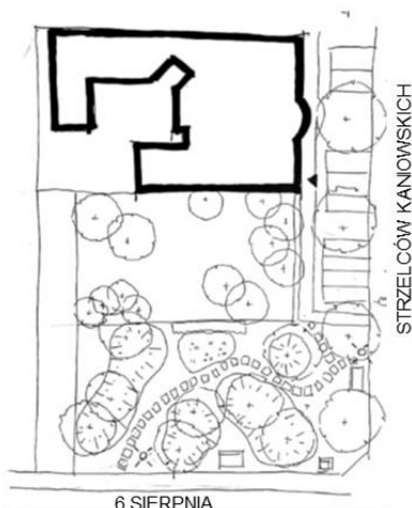
WADY:

- pomimo „esowania” nadal są długie odcinki pozwalające na rozpędzenie się samochodu

Skwer na skrzyżowaniu ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich oraz ul. 6 Sierpnia

1. SKWER – SAMA ZIELEŃ

Rosnące na skwerze drzewa są w dobrej kondycji, jednak mogłoby im zaszkodzić utwardzenie terenu. Zielony, naturalny charakter skweru mógłby zostać wzmocniony dzięki dosadzeniu nowych drzew, krzewów oraz kwiatów. Zamiast ścieżek pojawiłyby się płaskie kamienie lub pojedyncze płyty, a ławki ustawiono by tylko od strony ul. 6 Sierpnia.

2. SKWER – MAŁA SIŁOWNIA/STREET WORKOUT

Wielu biegaczy wybiera trasę wzdłuż ul. 6 Sierpnia. Na skwerze można by umieścić sprzęt do street workoutu lub małą siłownię, z której mogliby skorzystać podczas przystanku na skwerze. Nie wymaga to znacznego utwardzenia terenu, dzięki czemu nie zostałyby uszkodzone korzenie drzew.

Szczegółowe wytyczne dla poszczególnych odcinków

Komentarze i pomysły mieszkańców stały się podstawą dla dalszych prac projektowych – wypracowania rekomendowanych wariantów dla każdej z omawianych lokalizacji. Zostały one przedstawione poniżej w formie rysunkowej oraz opisowej, wraz z podstawowymi parametrami ulic, takimi jak liczba miejsc postojowych, odsetek powierzchni biologicznie czynnych czy liczba nasadzeń drzew.

Podane wskaźniki mają charakter orientacyjny i w momencie szczegółowego opracowania koncepcji projektowych ulegną weryfikacji.

Zaulek na skrzyżowaniu ul. Lipowej i ul. Próchnika

Zaulek to jedna z przestrzeni Starego Polesia o największym potencjale dla przekształceń. Jest to spokojne miejsce, z planowaną inwestycją polegającą na remoncie i adaptacji istniejącej nieruchomości narożnej i wprowadzeniu pieszego połączenia w kierunku północnym.

14_Po lewej widok z ul. Lipowej w kierunku północnym. Po prawej: widok z ul. Próchnika w kierunku ul. Lipowej. Widoczne parkowanie na chodnikach oraz zły stan zabudowy. Fot. Anna Jasieńska.

Problemy

- Obecnie jednokierunkowe połączenie między al. 1 Maja a ul. Żeromskiego stanowi dla wielu kierowców alternatywną drogę, pozwalającą na szybszy wyjazd ze Starego Polesia. Przejeżdżając z nadmierną prędkością, stwarzają niebezpieczne dla pieszych sytuacje.

Cele główne

- Uspokojenie ruchu i poprawa bezpieczeństwa pieszych;
- Wprowadzenie zieleni;
- Zapewnienie wysokiej jakości przestrzeni publicznej, szczególnie w rejonie narożnika, wskazanego w programie „Zielone Polesie” jako obszar o podwyższonym udziale zieleni.

Cele drugorzędne

- Zapewnienie dużej liczby miejsc postojowych.

Potencjał miejsca

- Nietypowy układ przestrzeni z charakterystycznym zakrętem (zabytkowa, poddawana adaptacji kamienica oraz modernistyczna kamienica, naprzeciwno), który mógłby stać się przestrzenią publiczną z prawdziwego zdarzenia;
- Charakterystyczne miejsce w skali dzielnicy – potencjalnie miejsce koncentracji ruchu pieszego;
- Koncentracja usług w kilku punktach – potencjalne miejsca integracji i interakcji, a także możliwość ustawienia ławek pod „sąsiedzkim nadzorem”;

- Dużo kamienic bez usług w parterach, bez podpiwniczenia – możliwość stworzenia frontowych ogródków, które jednocześnie zapewnią zieleni i powierzchnie biologicznie czynne, jak i prywatność mieszkańcom;
- Kamienice z wysokim parterem – możliwość zlokalizowania w ich pobliżu miejsc postojowych, które nie będą widoczne z parteru (zapewnienie parkingu bez pogarszania widoku z okien).

Propozycja rozwiązania

- Zorganizowanie placu (przejezdnego) na zakręcie, jest to też jedyne miejsce, gdzie mieszkańcy dopuszczali możliwość sadzenia wyższych drzew;
- Po jednej stronie na każdym odcinku ulicy;
- Parkowanie prostopadłe i pas zieleni po przeciwnej stronie ulicy;
- Chodniki tylko po jednej stronie – uwolnienie powierzchni dla zieleni przy zachowaniu możliwości przejścia wzdłuż ulic strefą przeznaczoną wyłącznie dla ruchu pieszego.

Ryzyko

- Zieleni wysoka: zacienianie i tak już ciemnych mieszkań na ulicy Próchnika (okna od północy oraz zacienianie przez wysokie kamienice położone wzdłuż pierzei południowej);
- Stworzenie głównej przestrzeni publicznej na rogu: jeśli kamienica nie zostanie wyremontowana, potencjał miejsca nie będzie wykorzystany.

Parkowanie

- Bardziej efektywne oraz preferowane przez mieszkańców jest parkowanie prostopadłe, które pozwala na utrzymanie takiej jak obecna liczby miejsc postojowych, koncentrując auta po jednej stronie ulicy i uwalniając drugą dla zieleni.

Zieleni

- Priorytetowe jest zapewnienie jak największej powierzchni biologicznie czynnej;
- Wskazane jest otoczenie planowanych miejskich placów (na zakręcie oraz przy szczytach) zielenią, w tym także drzewami – przebieg podziemnej infrastruktury na to pozwala;
- Wskazane jest zastosowanie krzewów oraz bylin, które zapewnią ich wegetację przez cały rok;
- Mieszkańcy ulicy Próchnika wskazywali na potrzebę zasadzenia mniejszych drzew na tej ulicy, tak, aby nie zacieniały mieszkań w przyległych kamienicach;
- Zielenie, tam gdzie to jest możliwe, należy otoczyć obrzeżami w celu ich ochrony;
- Preferowane przez mieszkańców gatunki drzew: robinia.

Nawierzchnie

- Nawierzchnie powinny być spójne z materiałami i detalami przebudowanej już części ul. Lipowej na południe od obszaru opracowania;

- Ponieważ Łódzki Standard Dostępności został przyjęty już po przebudowie okolicznych ulic, należy zweryfikować projekt – zarówno użyte materiały, jak i ich układ oraz detale – pod kątem jego założeń;
- Część dostępną dla samochodów można, choć nie jest to konieczne, oznaczyć innym kolorem lub fakturą nawierzchni;
- Szykany powinny zostać zaprojektowane w sposób sugerujący wizualnie ich znaczenie jako małych miejskich placów, a nie elementu infrastruktury transportowej, np. mogą być oznaczone innym kolorem lub wzorem nawierzchni, otoczone zaprojektowaną indywidualnie zielenią, podkreślone oświetleniem;
- Należy jednoznacznie wyróżnić materiałem, kolorem lub fakturą lokalizację miejsc postojowych;

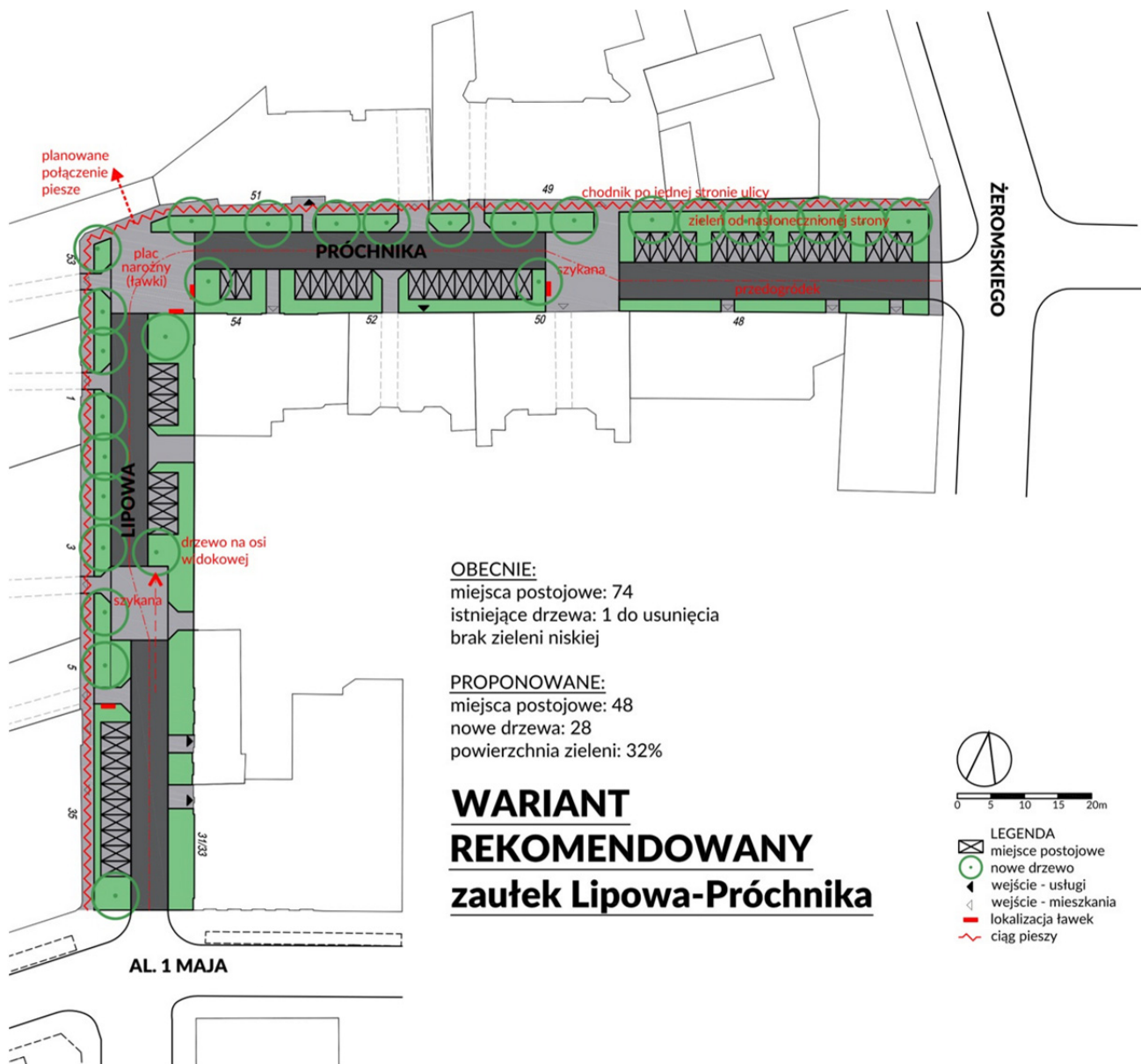
Miejsca postojowe dla osób z niepełnosprawnościami należy oznaczyć zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach.

Mała architektura

- Ławki powinny być zlokalizowane nie dalej niż co 100m, czyli w co najmniej dwóch-trzech miejscach wzdłuż całego odcinka stanowiącego przedmiot opracowania. Wskazane jest umieszczenie ich w okolicy placyków;
- Stojaki dla rowerów powinny znaleźć się zwłaszcza na narożnym placu oraz blisko miejsc koncentracji usług;
- Ewentualne dodatkowe elementy wyposażenia ulicy, takie jak np. źródła uliczne, należy lokalizować na placu na zakręcie;
- Separatory (słupki) należy stosować tylko tam, gdzie są one niezbędne – rolę zabezpieczenia przed nielegalnym parkowaniem lub wjazdem powinny pełnić przede wszystkim ogrodzenia zielenców oraz elementy małej architektury.

Oświetlenie

- Ulica powinna być oświetlona równomiernie, bez rozróżniania na część jezdnię i pieszą;
- Ogródki przed kamienicami mogą być słabiej oświetlone, jednak wejście do kamienicy musi być dobrze widoczne.

ul. Lipowa [między ul. Więckowskiego a ul. Zieloną]

Prosty odcinek ulicy, przy której są zlokalizowane zarówno kamienice mieszkalne, obiekty usługowe (zespół adaptowanej fabryki przy ul. Lipowej 15/17), jak i użyteczności publicznej – siedziba Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Ulica nie posiada obecnie zieleni.

15_Ul. Lipowa - po lewej widok w kierunku południowym, po prawej w północnym. Na zdjęciu po prawej widoczna wyremontowana kamienica pod numerem 20 oraz budynek Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (jasnozielona elewacja). Fot. Anna Jasieńska.

Problemy

- Ulica, pomimo „dendrologicznej” nazwy, jest jedną z najmniej zazielenionych przestrzeni Starego Polesia. Nie rośnie tam ani jedno drzewo, a powierzchnie biologicznie czynne praktycznie nie istnieją;
- Mieszkańcy skarżą się na problemy z parkowaniem – pomimo dużej liczby miejsc postojowych (dwa pasy parkowania równoległego wzdłuż całej długości ulicy) są one często zajęte przez osoby niemieszkające na ulicy. Z obserwacji mieszkańców wynika, że na wiele godzin parkują tam pracownicy i petenci Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (WIOŚ) oraz kupcy z Zielonego Rynku.

Cele główne

- Poprawa bezpieczeństwa pieszych poprzez spowolnienie ruchu samochodowego;
- Rozwiązanie problemu parkowania;
- Wprowadzenie zieleni – zarówno wysokiej, jak i niskiej.

Cele drugorzędne

- Zapewnienie dużej liczby miejsc postojowych.

Potencjał miejsca

- Zespół adaptowanej fabryki przy ul. Lipowej, 15/17 jako lokalne centrum usług;
- Jednym z charakterystycznych punktów ulicy jest wyremontowana kamienica z ogrodem od frontu, wydzielonym ogrodzeniem, przy ul. Lipowej 20. Wspólnota planuje kolejne

remonty (m.in. ogrodzenia) i wyszła z propozycją stworzenia zielonej ściany na ślepej bocznej elewacji od strony północnej.

Propozycja rozwiązania

- Rekomendowane jest wprowadzenie strefy zamieszkania z ograniczeniem dopuszczalnej prędkości do 20km/h oraz wprowadzenie dwóch szykan, które przyczynią się do spowolnienia ruchu;
- Parkowanie prostopadłe, preferowane przez mieszkańców, pozwoli na bardziej efektywne rozmieszczenie miejsc postojowych oraz uwolnienie dużej powierzchni pod zieleni;
- Dodatkową zieleni można wprowadzić przed pierzejami, zamiast jednego z chodników;
- Jeśli to jest możliwe, wprowadzenie zieleni na wjeździe do ulicy posłuży jako zasygnalizowanie wjazdu do strefy zamieszkania;
- Mieszkańcy kamienicy przy ul. Lipowej 10 prosili o odsunięcie miejsc postojowych od frontu kamienicy i dodanie w tym miejscu zieleni;
- Proponowane są dwa warianty rozwiązania, przedstawione na schematach poniżej. W obu chodnik biegnie po jednej stronie, jednak w wariantcie 1 nie jest ciągły (konieczne jest przejście na drugą stronę). W wariantcie drugim racjonalnie rozmieszczone są ogrody frontowe (przede wszystkim przed kamienicami, które mają niskie partery i ograniczoną prywatność) i nie jest dublowany pas zieleni przed kamienicą nr 20, która posiada i tak własny ogródek. Łatwiejszy jest również dostęp do wejść i zsyków piwnicznych przy Lipowej 8, podczas gdy wysoko położonemu parterowi nie będą przeszkadzać ani przechodnie, ani widok na stojące poniżej samochody. Wariant 2 wiąże się jednak z możliwością posadzenia mniejszej liczby drzew, zwłaszcza w południowej części ulicy.

Ryzyko

- Utrzymanie ruchu i parkowania ze względu na koncentrację usług;
- Brak interwencji związanych z remontami kamienic komunalnych, zlokalizowanych przy tej ulicy (m.in. izolacja fundamentów, która nie będzie zostać wykonana bezpośrednio po przebudowie ulicy).

Parkowanie

- Wprowadzenie Strefy Płatnego Parkowania pomoże w rozwiązaniu problemu pozostawiania na cały dzień samochodów;
- Parkowanie prostopadłe zapewni dużą liczbę miejsc postojowych.

Zieleni

- Mieszkańcy wnioskuje o wprowadzenie zieleni w postaci dosadzenia drzew jak i nasadzeń zieleni niskiej (krzewów, kwietników);
- Wskazane jest zasygnalizowanie wjazdu w przestrzeń strefy zamieszkania poprzez dosadzenie zieleni.

Nawierzchnie

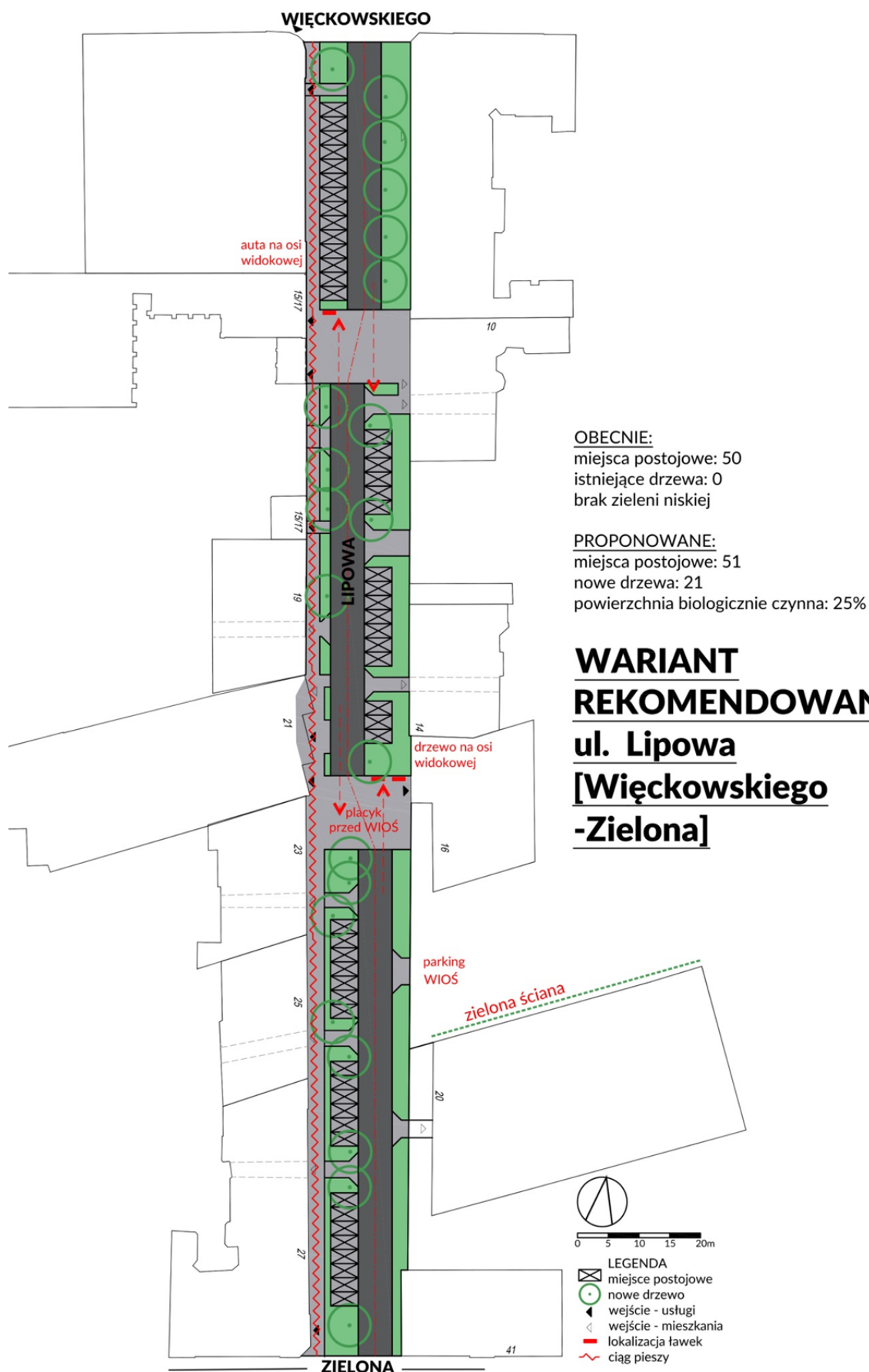
- Nawierzchnie powinny być spójne z materiałami i detalami przebudowanej już części ul. Lipowej na północ od obszaru opracowania;
- Ponieważ Łódzki Standard Dostępności został przyjęty już po przebudowie okolicznych ulic, należy zweryfikować projekt – zarówno użyte materiały, jak i ich układ oraz detale – pod kątem jego założeń;
- Część dostępną dla samochodów można, choć nie jest to konieczne, oznaczyć innym kolorem lub fakturą nawierzchni;
- Szykany powinny zostać zaprojektowane w sposób sugerujący wizualnie ich znaczenie jako małych miejskich placów, a nie elementu infrastruktury transportowej – mogą one np. być oznaczone innym kolorem lub wzorem nawierzchni, otoczone zaprojektowaną indywidualnie zielenią, podkreślone oświetleniem;
- Należy jednoznacznie wyróżnić materiałem, kolorem lub fakturą lokalizację miejsc postojowych;
- Miejsca postojowe dla osób z niepełnosprawnościami należy oznaczyć zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach.

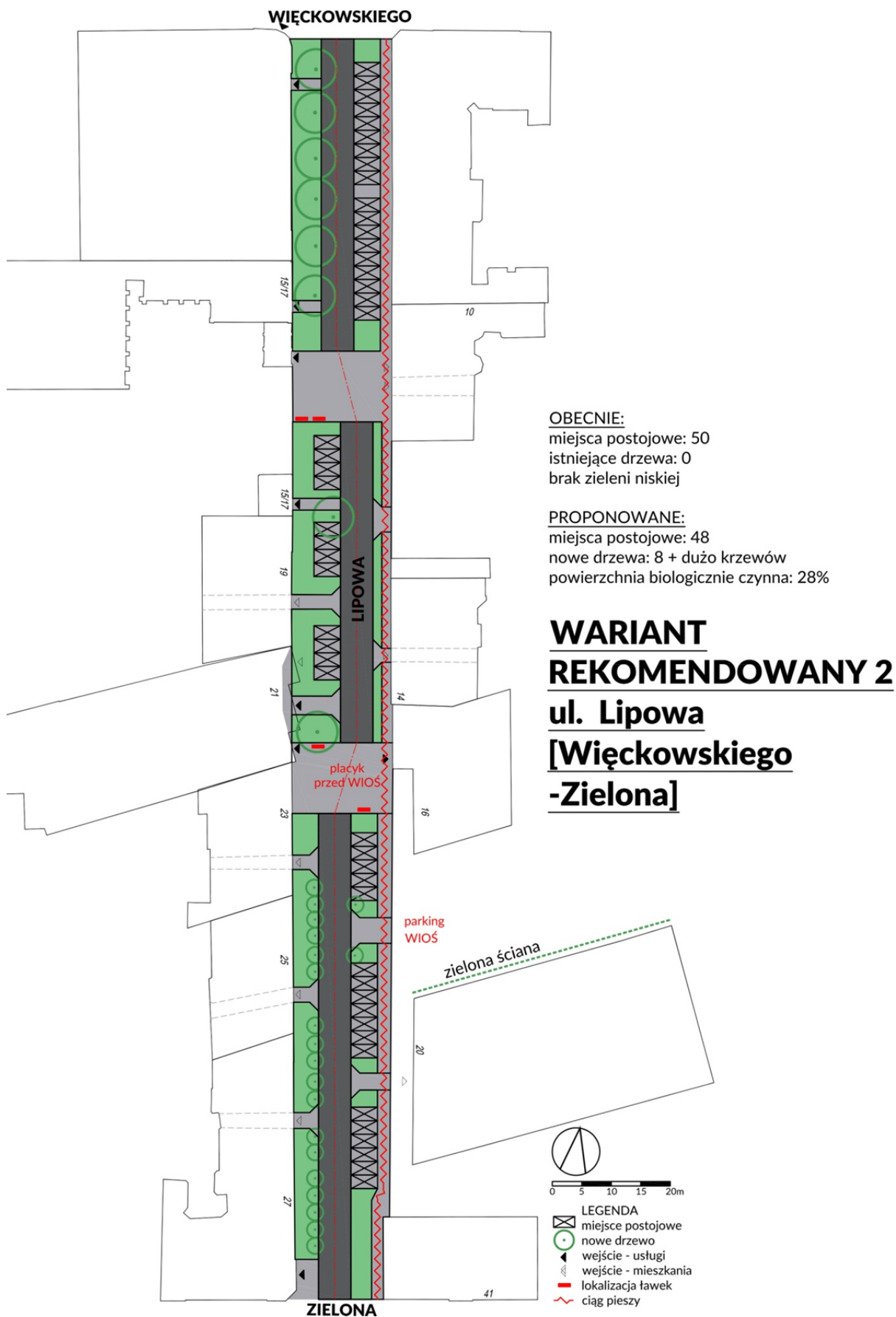
Mała architektura

- Ławki powinny być zlokalizowane nie dalej niż co 100m, czyli w co najmniej dwóch lokalizacjach wzdłuż całego odcinka stanowiącego przedmiot opracowania. Wskazane jest umieszczenie ich w okolicy placów;
- Stojaki dla rowerów należy umieścić blisko miejsc koncentracji usług; mieszkańcy kamienicy Lipowa 20 zgłaszali chęć lokalizacji miejsc postojowych dla rowerów;
- Separatory (słupki) należy stosować tylko tam, gdzie są one niezbędne – rolę zabezpieczenia przed nielegalnym parkowaniem lub wjazdem powinny pełnić przede wszystkim ogrodzenia zieleni oraz elementy małej architektury.

Oświetlenie

- Ulica powinna być oświetlona równomiernie, bez rozróżniania na część jezdnię i pieszą;
- Ogródki przed kamienicami mogą być słabiej oświetlone, jednak wejście do kamienicy musi być dobrze widoczne. Wychodzące z kamienicy osoby muszą mieć zapewnioną dobrą widoczność (brak wysokich krzewów lub drzew), która będzie zapobiegać przypadkowemu wejściu pod nadjeżdżający samochód.

28 Pułku Strzelców Kaniowskich [odcinek Więckowskiego – Zielona]

Szeroka ulica z istniejącą zielenią. Cechuje ją m.in. obecność usług społecznych – przychodnia, przedszkole w podwórzu, społeczny dom sąsiedzki. Ulica posiada dominujący charakter mieszkalny. Ten odcinek cechuje niewielka możliwość zapewnienia miejsc postojowych w podwórzach i na zapleczu ulicy.

16_Po lewej widok w kierunku północnym, po prawej w południowym. Fot. Anna Jasieńska.

Problemy

- Mieszkańcy dużego budynku przy ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich 6/10 mają ograniczoną możliwość parkowania w podwórzu – mieści się tam bardzo mała liczba samochodów i wszystkie karty wjazdowe zostały już rozdysponowane;
- Niska jakość infrastruktury dla pieszych;
- Problemy z infrastrukturą deszczową, zaleganie kałuż z wodą w przestrzeni ulicy;
- Rodzice przywożący i odbierający dzieci do przedszkola Koliberek nie mają możliwości wjazdu w podwórze ani zaparkowania na ulicy.

Cele główne

- Poprawa bezpieczeństwa pieszych poprzez uspokojenie ruchu samochodowego;
- Rozwiązanie problemu parkowania;
- Wprowadzenie zieleni.

Cele drugorzędne

- Powiązanie istniejących usług społecznych (przychodnia, społeczny dom sąsiedzki) z przestrzenią ulicy.

Potencjał miejsca

- Istniejące usługi społeczne w północnej części ulicy (przychodnia i apteka);
- Miejsce Spotkań – społeczny dom sąsiedzki, potencjał wzmocnienia integracji przestrzeni podwórza z ulicą.

Propozycja rozwiązania

- Rekomendowane jest wprowadzenie strefy zamieszkania z ograniczeniem dopuszczalnej prędkości do 20km/h oraz wprowadzenie dwóch szykan, które przyczynią się do spowolnienia ruchu;
- Parkowanie prostopadłe, preferowane przez mieszkańców, pozwoli na bardziej efektywne rozmieszczenie miejsc postojowych oraz uwolnienie dużej powierzchni pod zieleni;
- Dodatkową zieleni można wprowadzić przed pierzejami, zamiast jednego z chodników;
- Wskazane jest zlokalizowanie szykany/placyku pomiędzy Miejscem Spotkań a przychodnią – pozwoli to na zintegrowanie działań zewnętrznych Miejsca Spotkań z życiem ulicy (planowane jest usunięcie ogrodzenia) oraz na stworzenie pełnowartościowej przestrzeni publicznej przed przychodnią i apteką.

Ryzyko

- Zaproponowana liczba miejsc postojowych może okazać się niewystarczająca dla mieszkańców.

Parkowanie

- Objęcie ulicy Strefą Płatnego Parkowania;
- Parkowanie prostopadłe zapewni dużą liczbę miejsc postojowych;
- Zapewnienie co najmniej jednego miejsca typu Kiss&Ride dla rodziców przywożących dzieci do Koliberka;
- Część z usług (np. kancelarie prawne) mogą wymagać dodatkowych miejsc postojowych w bliskim sąsiedztwie;
- Miejsce postojowe dla niepełnosprawnych należy zlokalizować w pobliżu przychodni i apteki.

Zieleni

- Priorytetem jest zachowanie istniejących drzew i ochrona ich systemów korzeniowych;
- Wskazane jest dosadzenie nowych drzew.

Nawierzchnie

- Nawierzchnie powinny być spójne z materiałami i detalami przebudowanej już części ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich.
- Część dostępną dla samochodów można, choć nie jest to konieczne, oznaczyć innym kolorem lub fakturą nawierzchni;
- Szykany powinny zostać zaprojektowane w sposób sugerujący wizualnie ich znaczenie jako małych miejskich placów, a nie elementu infrastruktury transportowej, np. mogą być oznaczone innym kolorem lub wzorem nawierzchni, otoczone zaprojektowaną indywidualnie zielenią, podkreślone oświetleniem;
- Należy jednoznacznie wyróżnić materiałem, kolorem lub fakturą lokalizację miejsc postojowych;

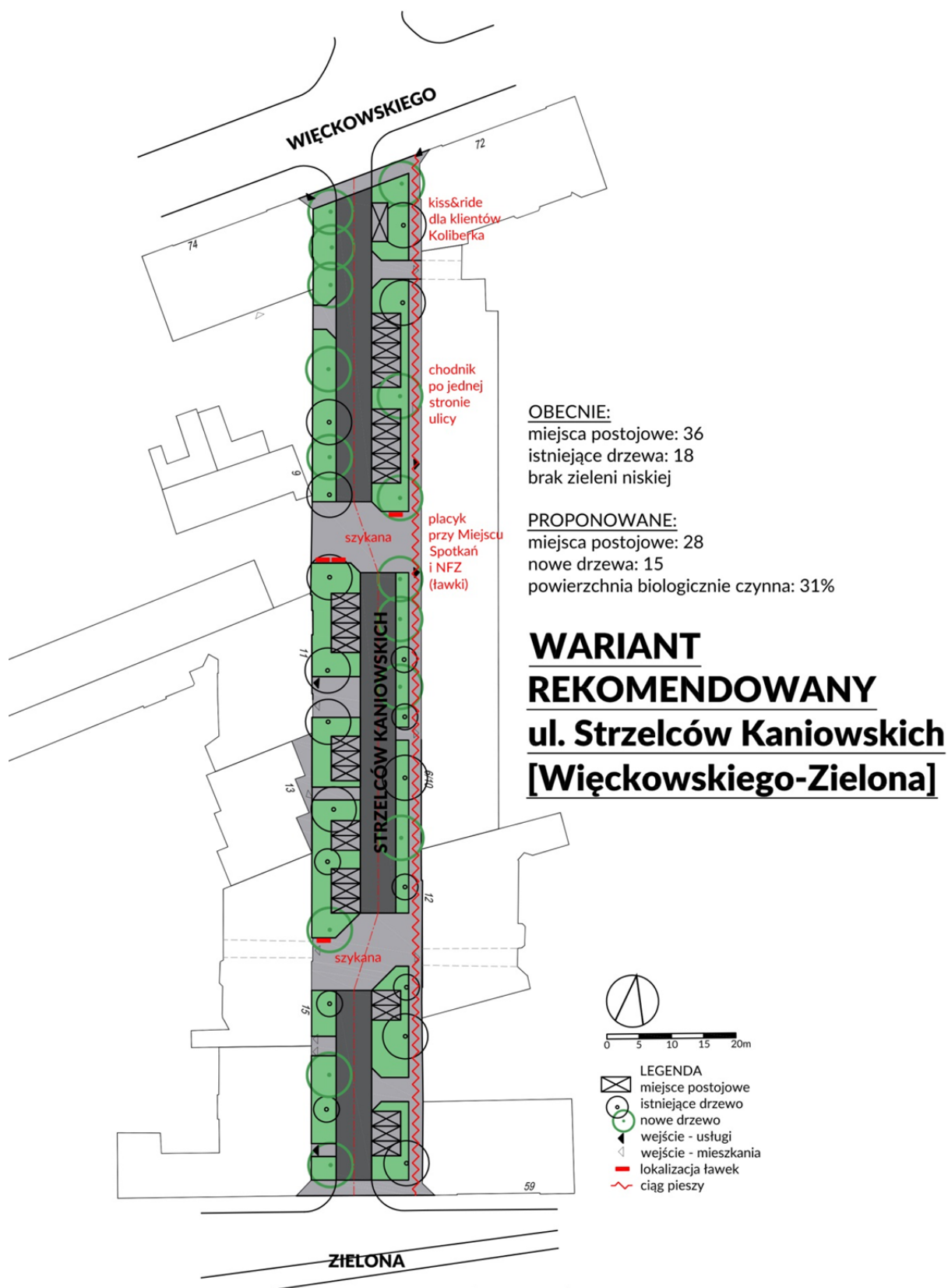
- Miejsca postojowe dla osób z niepełnosprawnościami należy oznaczyć zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach.

Mała architektura

- Ławki powinny być zlokalizowane nie dalej niż co 100m, czyli w co najmniej dwóch lokalizacjach wzdłuż całego odcinka stanowiącego przedmiot opracowania. Wskazane jest umieszczenie ich w okolicy placyków, powstających w wyniku stosowania szykan (esowania);
- Ławki muszą zostać umieszczone w pobliżu wejścia do przychodni – jej poczekalnia jest tak niewielka, że dodatkowe miejsca pomogą sezonowo rozwiązać ten problem;
- Stojaki dla rowerów należy umieścić blisko miejsc koncentracji usług – domu sąsiedzkiego, przychodni;
- Separatory (słupki) należy stosować tylko tam, gdzie są one niezbędne – rolę zabezpieczenia przed nielegalnym parkowaniem lub wjazdem powinny pełnić przede wszystkim ogrodzenia zielenców oraz elementy małej architektury.

Oświetlenie

- Ulica powinna być oświetlona równomiernie, bez rozróżniania na część jezdnię i pieszą;
- Placyki zlokalizowane w miejscach szykan mogą być oświetlone silniej lub innym rodzajem oświetlenia niż pozostałe części ulicy (np. inne lub innej wysokości latarnie, podświetlenie drzew itp.)

Ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich [odcinek Zielona-6 Sierpnia]

Ulica łączy w sobie charakter ulicy mieszkaniowej i produkcyjno-usługowej, głównie ze względu na lokalizację drukarni. Charakterystycznym obiektem na ulicy jest zespół kościoła i parafii św. Mateusza Ewangelisty wraz z teatrem Logos. Elementem ulicy jest także narożny skwer przy ulicy 6 Sierpnia.

17_Po lewej widok w kierunku północnym (mural znajduje się na terenie kościoła), po prawej w kierunku południowym. Fot. Anna Jasieńska.

Problemy

- Wymogi związane z ruchem kołowym dla obsługi funkcji produkcyjno-usługowych;
- Niepewność związana z utrzymaniem przeznaczenia produkcyjnego, według deklaracji właścicieli zakład może przenieść się poza obszar Starego Polesia.

Cele główne

- Poprawa bezpieczeństwa pieszych poprzez uspokojenie ruchu samochodowego;
- Rozwiązanie problemu parkowania;
- Wprowadzenie zieleni.

Cele drugorzędne

- Zapewnienie możliwości obsługi funkcji produkcyjnych bez utraty mieszkaniowego charakteru ulicy i spowolnienia ruchu.

Potencjał miejsca

- Mieszkańcy tej części ulicy wskazywali na większą niż w innych opracowywanych lokalizacjach potrzebę sąsiedzkiej integracji. Zależało im zarówno na przyjemnych i zielonych przestrzeniach publicznych, jak i na ławkach;
- Przy ulicy znajduje się kościół pw. św. Mateusza Ewangelisty – jeden z niewielu w opracowywanych w ramach niniejszego projektu przestrzeniach obiekt użyteczności publicznej integrujący regularnie część mieszkańców. Stworzenie przed nim miejskiego

placyku posiada potencjał, aby stać się jedną z najbardziej charakterystycznych przestrzeni publicznych w okolicy;

- Jest to jedyna z projektowanych ulic posiadająca sąsiedztwo miejskiego skwerku.

Propozycja rozwiązania

- Rekomendowane jest wprowadzenie strefy zamieszkania z ograniczeniem dopuszczalnej prędkości do 20km/h oraz wprowadzenie dwóch szykan, które przyczynią się do spowolnienia ruchu;
- Należy rozpatrywać możliwość przejazdu dla pojazdów dostawczych oraz ciągników siodłowych z naczepą ze względu na istniejący zakład produkcyjny, należy jednak pamiętać, że docelowo charakter ulicy może ulec zmianie, na rzecz mieszkaniowo-usługowego;
- Parkowanie prostopadłe, preferowane przez mieszkańców, pozwoli na bardziej efektywne rozmieszczenie miejsc postojowych oraz uwolnienie dużej powierzchni pod zieleni;
- Dodatkową zieleni można wprowadzić przed pierzejami, zamiast jednego z chodników;
- Wskazane jest zlokalizowanie szykany/placyku przed kościołem pw. Św. Mateusza Ewangelisty, co pozwoli na integrację placu przed kościołem z ulicą oraz na stworzenie pełnowartościowej przestrzeni publicznych.

Parkowanie

- Objęcie terenu Strefą Płatnego Parkowania;
- Parkowanie prostopadłe zapewni dużą liczbę miejsc postojowych.

Zieleni

- Priorytetem jest zachowanie istniejących drzew;
- Mieszkańcom podobał się pomysł zorganizowania przedogródków kosztem chodnika.

Nawierzchnie

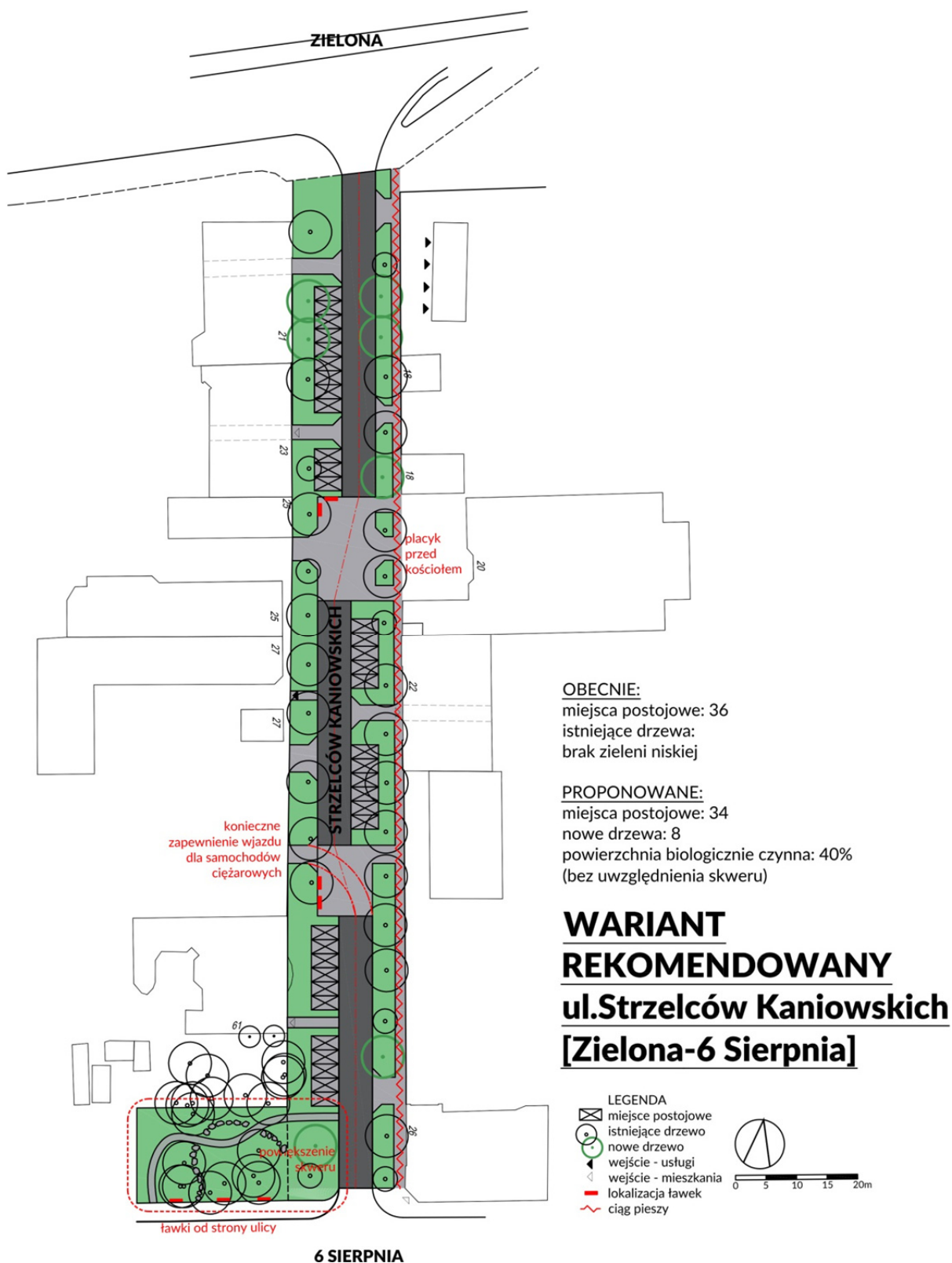
- Nawierzchnie powinny być spójne z materiałami i detalami przebudowanej już części ulic Starego Polesia, zwłaszcza pozostałych części 28 Pułku Strzelców Kaniowskich;
- Część dostępną dla samochodów można, choć nie jest to konieczne, oznaczyć innym kolorem lub fakturą nawierzchni;
- Szykany powinny zostać zaprojektowane w sposób sugerujący wizualnie ich znaczenie jako małych miejskich placów, a nie elementu infrastruktury transportowej – np. mogą być oznaczone innym kolorem lub wzorem nawierzchni, otoczone zaprojektowaną indywidualnie zielenią, podkreślone oświetleniem;
- Należy jednoznacznie wyróżnić materiałem, kolorem lub fakturą lokalizację miejsc postojowych;
- Miejsca postojowe dla osób z niepełnosprawnościami należy oznaczyć zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach.

Mała architektura

- Mieszkańcy wskazywali na możliwość lokalizacji ławek przy placzkach powstających przy stosowaniu szykan;
- Separatory (słupki) należy stosować tylko tam, gdzie są one niezbędne – rolę zabezpieczenia przed nielegalnym parkowaniem lub wjazdem powinny pełnić przede wszystkim ogrodzenia zielenców oraz elementy małej architektury.

Oświetlenie

- Ulica powinna być oświetlona równomiernie, bez rozróżniania na część jezdnię i pieszą;
- Placówki zlokalizowane w miejscach szykan mogą być oświetlone silniej lub innym rodzajem oświetlenia niż pozostałe części ulicy (np. inne lub innej wysokości latarnie, podświetlenie drzew itp.)

Skwer na skrzyżowaniu ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich oraz ul. 6 Sierpnia

Drzewa są w dobrym stanie – miejsce to stanowi jeden z najcenniejszych pod tym względem obszarów zielonych na obszarze opracowania. Obok znajduje się ogród przy zabytkowej rezydencji Kazimierza i Marianny Rosiak (ul. 6 Sierpnia 61).

Cele główne

- Zachowanie zieleni, przede wszystkim drzew;
- Jak najlepsze połączenie wizualne skweru z otoczeniem;
- Zapewnienie bezpieczeństwa, m.in. poprzez odpowiednie oświetlenie.

Cele drugorzędne

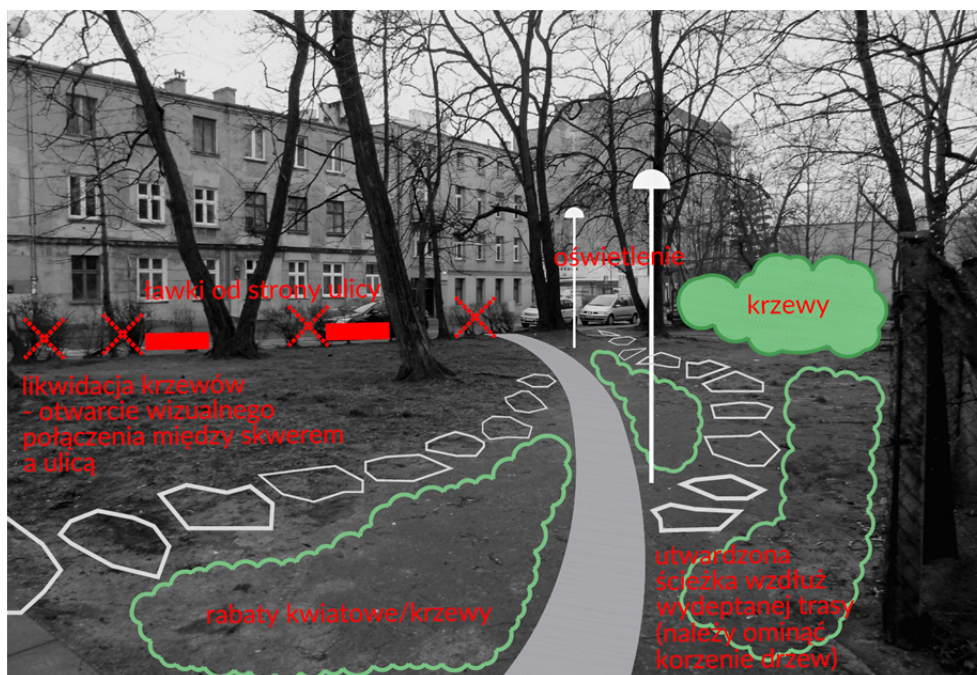
- Zapewnienie infrastruktury rekreacyjnej i/lub sportowej – tylko, jeśli nie koliduje to z istniejącymi systemami korzeniowymi drzew;

Potencjał miejsca

- Przy rezygnacji z chodnika po zachodniej stronie ulicy powierzchnię skweru można znacznie powiększyć, jednocześnie sygnalizując wjazd w strefę ruchu spowolnionego.

Proponowane rozwiązania

- Zachowanie jak największej powierzchni nieutwardzonej w celu jak najmniejszej ingerencji w systemy korzeniowe drzew;
- Pozostawienie „naturalnego” charakteru skweru – zastosowanie naturalnych materiałów jak np. kamienie lub drewniane bale jako elementy wyposażenia skweru.

18_Schemat sugerowanej organizacji skweru.

Ryzyko

- Ograniczona dostępność terenu dla osób z niepełnosprawnościami – z uwagi na nisko posadowione korzenie drzew i rozległe systemy korzeniowe należy unikać utwardzania znacznej części ścieżek³;
- Z uwagi na gęste korony drzew rosnące od strony południowej, na skwerze należy sadzić gatunki cieniulubne.

³ „Parki miejskie muszą być dostępne dla wszystkich mieszkańców [...]: wszystkie alejki w parkach muszą mieć nawierzchnię utwardzoną (nawierzchnie luźne uniemożliwiają lub znacząco utrudniają korzystanie z parków osobom z ograniczoną mobilnością.” – Łódzki Standard Dostępności.

Uwagi do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Wykonane na potrzeby procesu partycypacyjnego studia projektowe wykazały, że część wynikających ze strategii „Zielone Polesie” założeń, zawartych w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, będzie trudna, jeśli nie niemożliwa, do spełnienia. Dotyczy to szczególnie zlokalizowanych w środkowej części ulic odcinków o znacznie większym udziale zieleni, które zostały przedstawione poniżej wraz ze zdefiniowanymi w projekcie planu miejscowego parametrami. Na czerwono zaznaczono te wartości, których nie spełniają rekomendowane warianty projektowe.

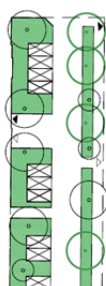
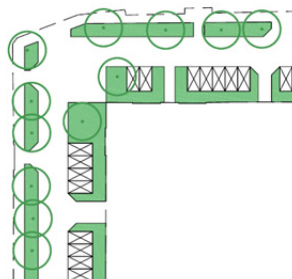
Chociaż w każdym przypadku udało się osiągnąć nawet większy niż wymagany odsetek powierzchni biologicznie czynnych, które mogą być zajęte przez zielen niską i średnio wysoką, problem stanowi zarówno liczba drzew (zbyt mało w rekomendowanych wariantach), jak i procent powierzchni zajęty przez miejsca postojowe (zbyt duży).

Liczba drzew, które można zasadzić na omawianych ulicach, wynika przede wszystkim z ograniczeń związanych ze zlokalizowaną pod ziemią infrastrukturą. Pasy terenu, na których mogą zostać wprowadzone nowe nasadzenia, biegną równolegle do osi ulic, więc w przypadku rekomendowanego „esowania” przesunięcie części jezdnej zajmuje dużą część tych obszarów. Z kolei miejsca postojowe to ten element wyposażenia ulic, na który mieszkańcy wskazywali jako na jeden z najważniejszych. Konieczne jest znalezienie kompromisu między tymi dwoma komponentami.

Ponieważ wstępne studia projektowe wykazały także, że na całej, nie tylko środkowej części ulicy, możliwe jest uzyskanie znacznie większej powierzchni zieleni niż wymagane w projekcie planu miejscowego, mogłyby one stanowić rodzaj „rekompensaty” za zmniejszoną liczbę drzew i zbyt wiele miejsc postojowych. Na przykład zamiast koncentrować zieleni w środkowych częściach ulic, można by zwiększyć powierzchnię biologicznie czynną na ich całej długości – oba te warianty mogłyby zostać zapisane jako równoważne. Kwestie te zostaną przedyskutowane z Miejską Pracownią Urbanistyczną.

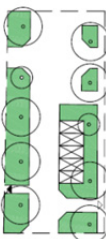
Zaulek Próchnika-Lipowa

ODCINEK O ZNACZNIE ZWIĘKSZONYM UDZIALE ZIELENI
powierzchnia całkowita: 1400m²
parkingi: 171m² = 12% > 10%
zieleni: 409m² = 29% > 20%
drzewa: 12 > wymagane 11,3 drzewa (na długości 85m)

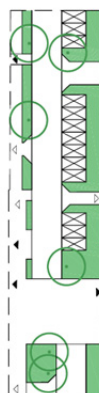
ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich część północna

ODCINEK O ZNACZNIE ZWIĘKSZONYM UDZIALE ZIELENI
powierzchnia całkowita: 850m²
parkingi: 103m² = 12% > 10%
zieleni: 297m² = 35% > 20%
drzewa: 9 > wymagane 6,5 drzew (na długości 50m)

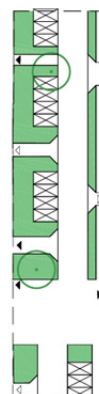
ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich część południowa

ODCINEK O ZNACZNIE ZWIĘKSZONYM UDZIALE ZIELENI
powierzchnia całkowita: 740m²
parkingi: 52m² = 7% < 10%
zieleni: 263m² = 35,5% > 20%
drzewa: 8 > wymagane 5,3 drzew (na długości 40m)

ul. Lipowa – wariant 1

ODCINEK O ZNACZNIE ZWIĘKSZONYM UDZIALE ZIELENI
powierzchnia całkowita: 1200m²
parkingi: 134m² = 11% > 10%
zieleni: 300m² = 25% > 20%
drzewa: 6 < wymagane 9,3 drzew (na długości 70m)

ul. Lipowa – wariant 2

ODCINEK O ZNACZNIE ZWIĘKSZONYM UDZIALE ZIELENI
powierzchnia całkowita: 1200m²
parkingi: 141,5m² = 12% > 10%
zieleni: 332m² = 27,5% > 20%
drzewa: 2 < wymagane 9,3 drzew (na długości 70m)

Prawo opcji

W związku z powstaniem konieczności naniesienia modyfikacji w dokumentacji technicznej inwestycji wobec rozwiązań wypracowanych w planowaniu partycypacyjnym, Zamawiający skorzystał z prawa opcji, czyli przeprowadzenia dodatkowych spotkań informacyjnych zgodnie z zapisami umowy. Odbyły się w 20 i 21 czerwca 2018 roku.

Proces obejmował następujące działania:

1. Promocja: plakaty, ogłoszenia na tablicach, praca ambasadorów, ulotki do skrzynek pocztowych na obszarze wszystkich inwestycji, maile i smsy do uczestników wcześniejszych spotkań.

Realizacja działań informacyjno-promocyjnych oparta była na planie działań przygotowanym dla całego zadania. W związku z tym ponownie na odcinkach ulic objętych realizacją pojawili się ambasadorzy z informacją i wyjaśnieniami celu kolejnych spotkań, a w skrzynkach mieszkańców pojawiły się informacje drukowane. Ponownie też umieszczono informacje na tablicach ulokowanych w miejscach ogólnodostępnych o dużym natężeniu ruchu pieszych (lokalizacje te same, które były w czasie spotkań części diagnostycznej i warsztatowej i do których mieszkańcy zdążyli już się przyzwyczaić) oraz przy wejściach do kamienic przylegających do konsultowanych fragmentów ulic.

Do poinformowania o spotkaniach wykorzystano również pocztę elektroniczną i wiadomości SMS, włączając w listę wysyłkową adresy/numery telefonów uczestników wcześniejszych spotkań, którzy wyrazili na to zgodę (łącznie około 120 wysłanych komunikatów).

2. Spotkania

Odbyły się dwa dni spotkań oddzielnie dla każdej inwestycji, jednak na każdym spotkaniu zainteresowani mogli pytać o wszystkie lokalizacje. Uczestniczyli w nich przedstawiciele Zamawiającego, wykonawcy zamówienia oraz wykonawcy projektu. Przedstawiono koncepcje przygotowane na bazie materiału zebranego w czasie warsztatów, a uczestnicy odnieśli się do poszczególnych pomysłów oraz zgłosili uwagi.

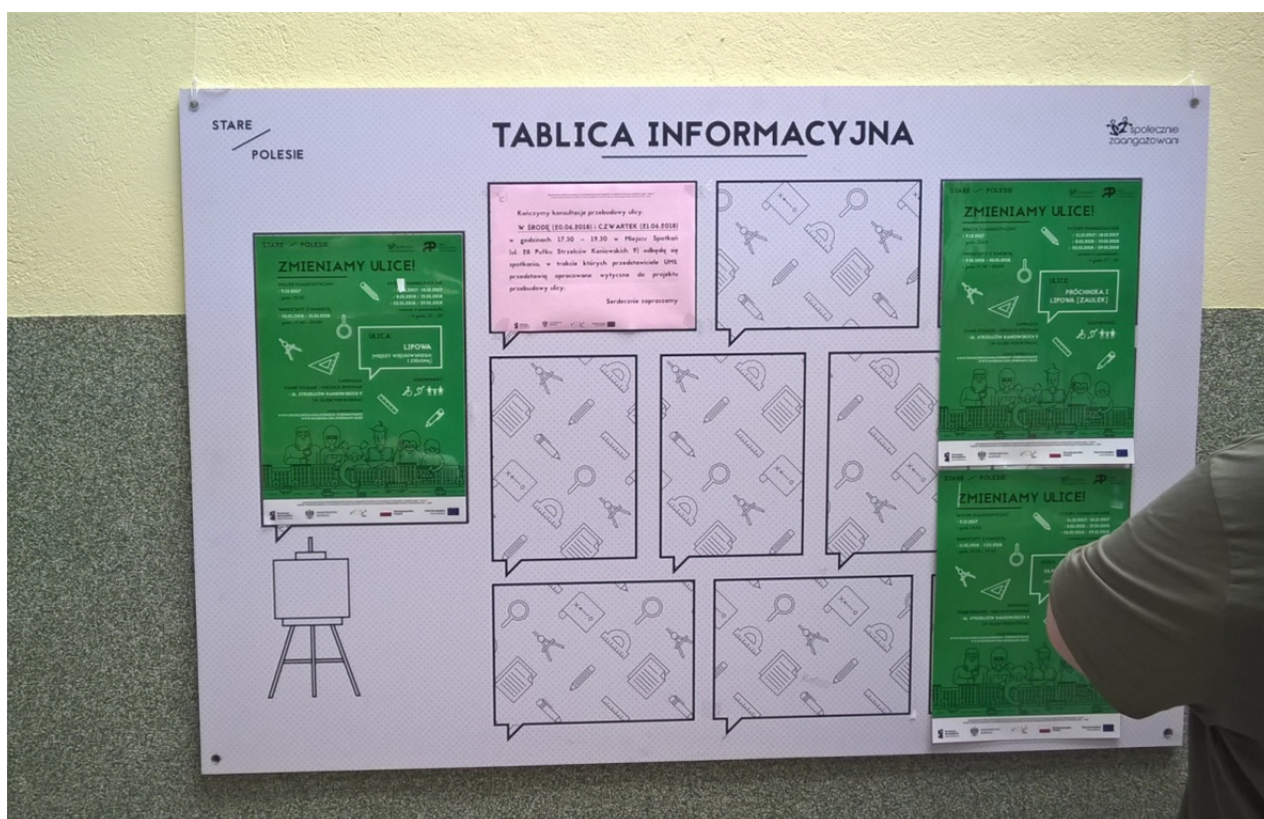
Zainteresowanie spotkaniami było mniejsze niż podczas pierwszych dwóch tur konsultacji⁴. Pojawiły się na nim osoby, które wykazywały większą aktywność i zainteresowanie planowaną przebudową ulic już na pierwszym etapie działań. Głównymi powodami ich obecności była chęć „dopilnowania” w projekcie kwestii najistotniejszych z ich punktu widzenia, np. nielokowanie ławek pod oknami, zachowanie w czasie realizacji inwestycji jedyne drzewo na ulicy, zapewnienie miejsc parkingowych przed kamienicą, która pozbawiona jest możliwości wjazdu na posesję czy też troska o funkcjonalność i poczucie bezpieczeństwa pieszych na ulicy i wyraźne zaakcentowanie stref tylko dla pieszych. Uwagą o szerszym zakresie była ta mówiąca o zbyt niskiej liczbie miejsc parkingowych na jednym z odcinków, co w konsekwencji mogło skutkować zupełną zmianą koncepcji projektowej w tej lokalizacji.

Przedstawione uczestnikom spotkania koncepcje projektowe w dużej mierze pokrywały się z wytycznymi wypracowanymi w czasie spotkań warsztatowych, a zgłaszane uwagi miały charakter raczej punktowy. Obecni w czasie spotkania projektanci i eksperci udzielali zainteresowanym informacji zwrotnych oraz sporządzili notatki ze zgłoszonymi uwagami i sugestiami.

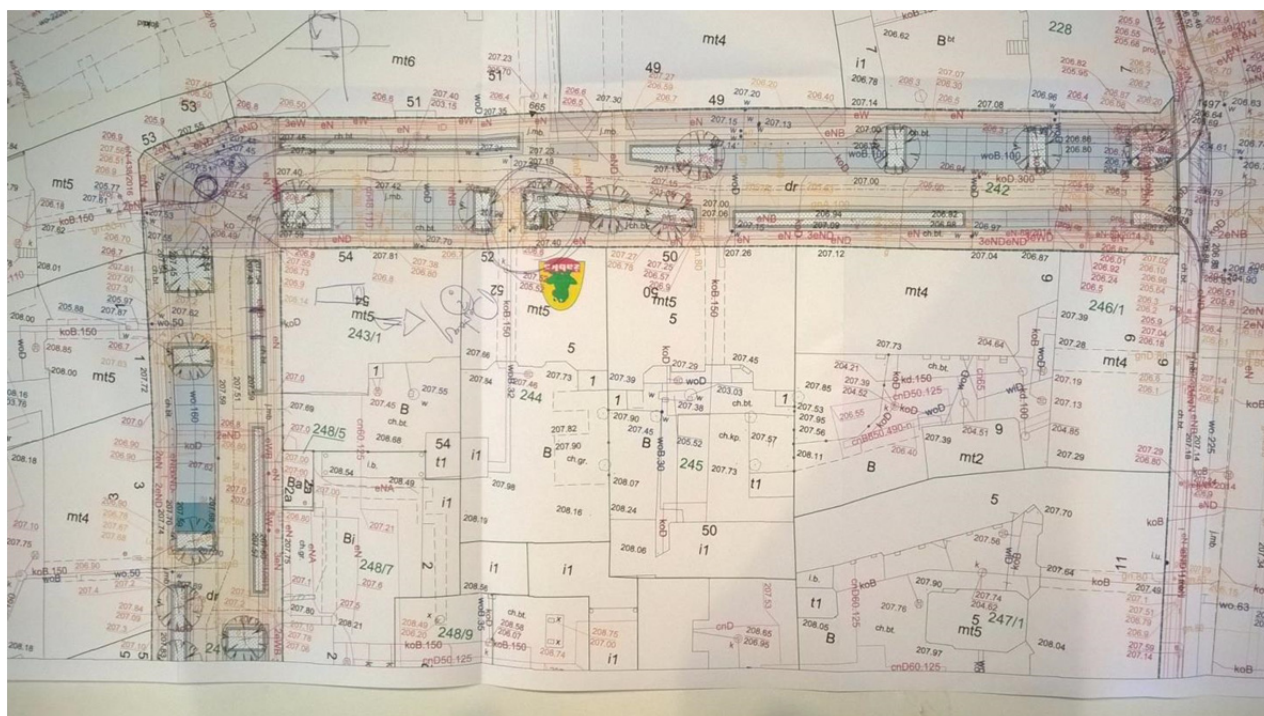
Na spotkaniu uzgodniono, że wykorzystywane w działaniach tablice informacyjne wrócą w miejsca, w których były wcześniej, w momencie otrzymania przez Wykonawcę gotowych koncepcji przebudowy poszczególnych odcinków ulic. Mają na nich zostać zaprezentowane przygotowane materiały wraz z ewentualnymi informacjami wyjaśniającymi.

Na czas spotkań zapewniono animatora / opiekuna dla dzieci uczestników spotkań.

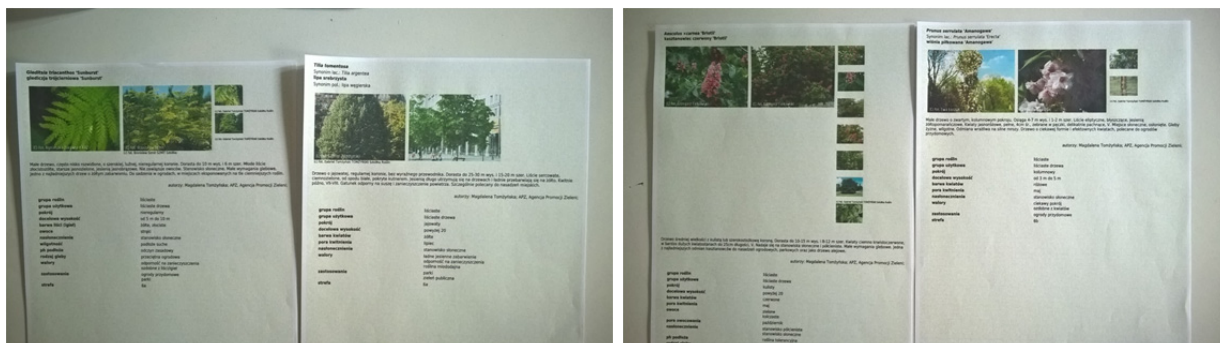
⁴ Pierwszego dnia 13 osób (19 osób łącznie z ekspertami i projektantami), drugiego 12 osób (17 łącznie z ekspertami i projektantami).

19_Tablica informacyjna na Zielonym Rynku. Fot. Sz. Iwanowski.

20_Prezentowana na spotkaniach koncepcja dla jednego z odcinków z oznaczonymi odręcznie miejscami uwag i sugestii mieszkańców obecnych w czasie spotkania. Fot. Sz. Iwanowski.

21_Projektanci koncepcji przygotowali dla uczestników spotkań informacje o zieleni, jaka może być zastosowana na projektowanych obszarach. Fot. Sz. Iwanowski.

22_ Uczestnicy spotkań nad koncepcjami. Fot. A. Reiske.

Ocena koncepcji wypracowanych na podstawie wytycznych

Koncepcja projektowa na podstawie przedstawionych wytycznych została opracowana przez Zarząd Dróg i Transportu w Łodzi, a do wykonania dokumentacji budowlanej i wykonawczej wybrano w procedurze zamówienia publicznego firmę Public Road – Pracownia Projektowa Artur Siwczyk. Przygotowane w trakcie uszczegóławiania projektu rysunki przedstawiono, jak wcześniej inne materiały, na tablicach informacyjnych.

We wszystkich koncepcjach ⁵ zaproponowano wprowadzenie strefy zamieszkania. Ostateczne powierzchnie biologicznie czynne okazały się mniejsze niż we wstępnie założonych wytycznych. Niewielkie różnice między powierzchniami biologicznie czynnymi w obrębie i poza odcinkami o zwiększonym udziale zieleni, a w niektórych przypadkach (oba odcinki ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich) udało się uzyskać wyższy średni wynik poza wskazanymi odcinkami (m.in. z uwagi na lokalizację w pełni zielonego skweru przy ul. 6 Sierpnia). Dla ulicy Lipowej wzięto pod uwagę dwa odcinki ulic o znacznie zwiększonym udziale zieleni, aby otrzymać wartość powyżej minimalnej wartości wynoszącej 15%. Sprawdzono także procentowy udział powierzchni biologicznie czynnej przy likwidacji od 1 do 3 miejsc parkingowych – nie jest znaczny i w zależności od lokalizacji oscyluje w granicach 0,3-0,5%.

⁵ Na podstawie koncepcji z 9 sierpnia 2018.

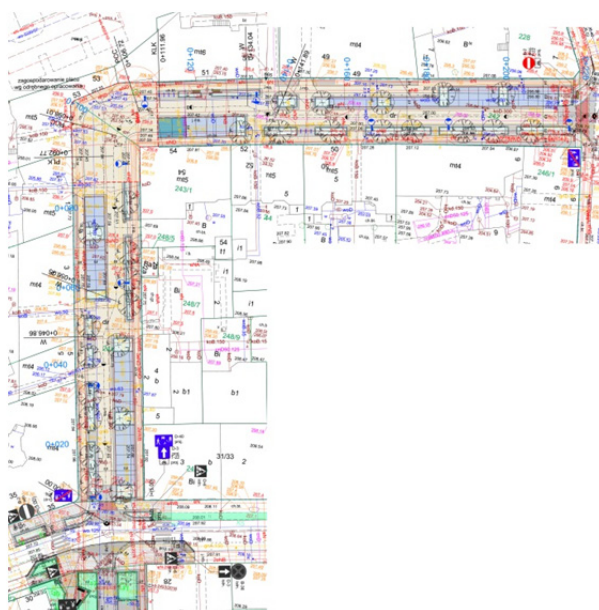
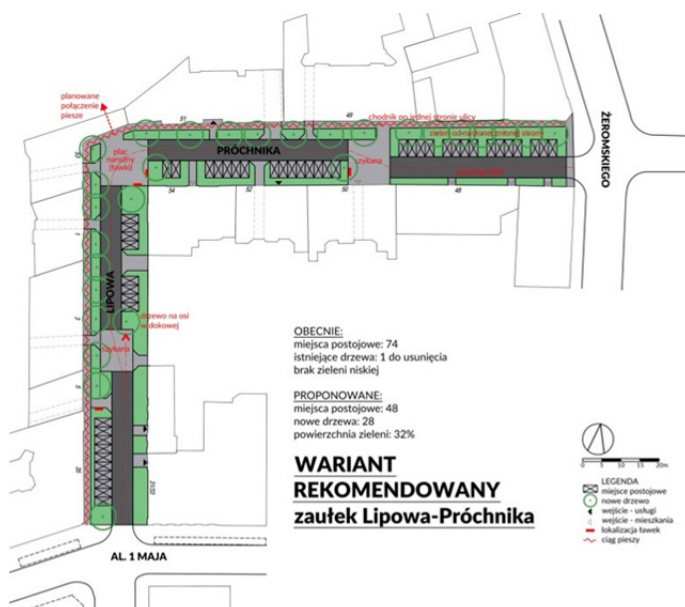
31%Obliczenia na dzień 9.08.2018

Ulica	Udział powierzchni biologicznie czynnej – WYTYCZNE (wariant rekomendowany)	udział powierzchni biologicznie czynnej – PROJEKT	udział odcinka o znacznie zwiększonym udziale zieleni	całkowita liczba drzew w projekcie	nakaz zapewnienia minimum 2 drzew na każde 20mb ulicy	Liczba miejsc postojowych
Zaulek Próchnika- Lipowa	32%	12,07%	13,10%	27	spełniony	Próchnika 19 + 2 dla niepełnosprawnych Lipowa 20
Lipowa (cały odcinek)*	28%	16,52%*	17,75%*	22	spełniony	43 + 2 dla niepełnosprawnych
28 P. Strzelców Kaniowskich Więckowskiego - Zielona	31%	22,44%	15,12%	27	spełniony	26 + 1 dla niepełnosprawnych
28 P. Strzelców Kaniowskich Zielona - 6 Sierpnia	40%	22,95%	18,97%	41	spełniony	26 + 3 dla niepełnosprawnych

Zaulek na skrzyżowaniu ul. Lipowej i ul. Próchnika

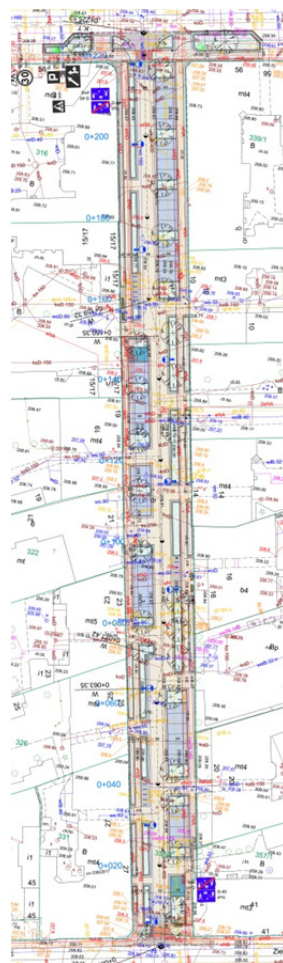
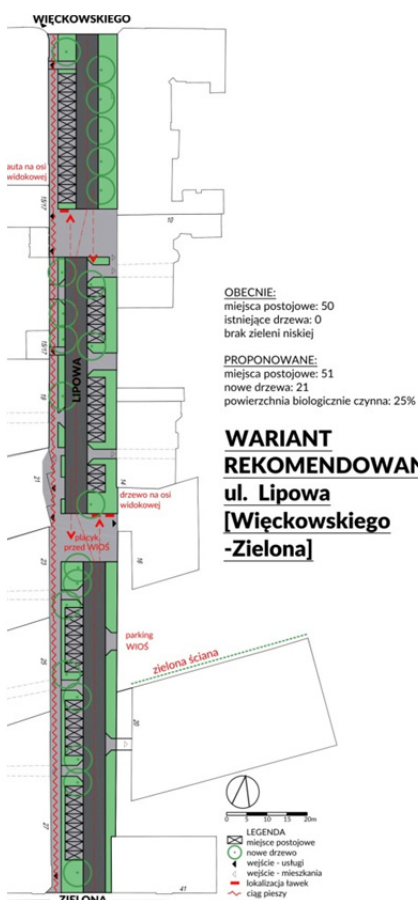
Przesunięto szykanę w ul. Próchnika (w kierunku zakrętu) oraz utworzono odbicie lustrzane układu meandrowania w ul. Lipowej. Odwrócono kolejność miejsc postojowych i szykan, żeby zapewnić azyl dla ewentualnej gastronomii w narożnej kamienicy.

Wprowadzono chodnik wzdłuż wszystkich pierzei, co przełożyło się na dużą stratę możliwości stworzenia przedogródków i uzyskania wyższych współczynników powierzchni biologicznie czynnych (mniej niż 15%).

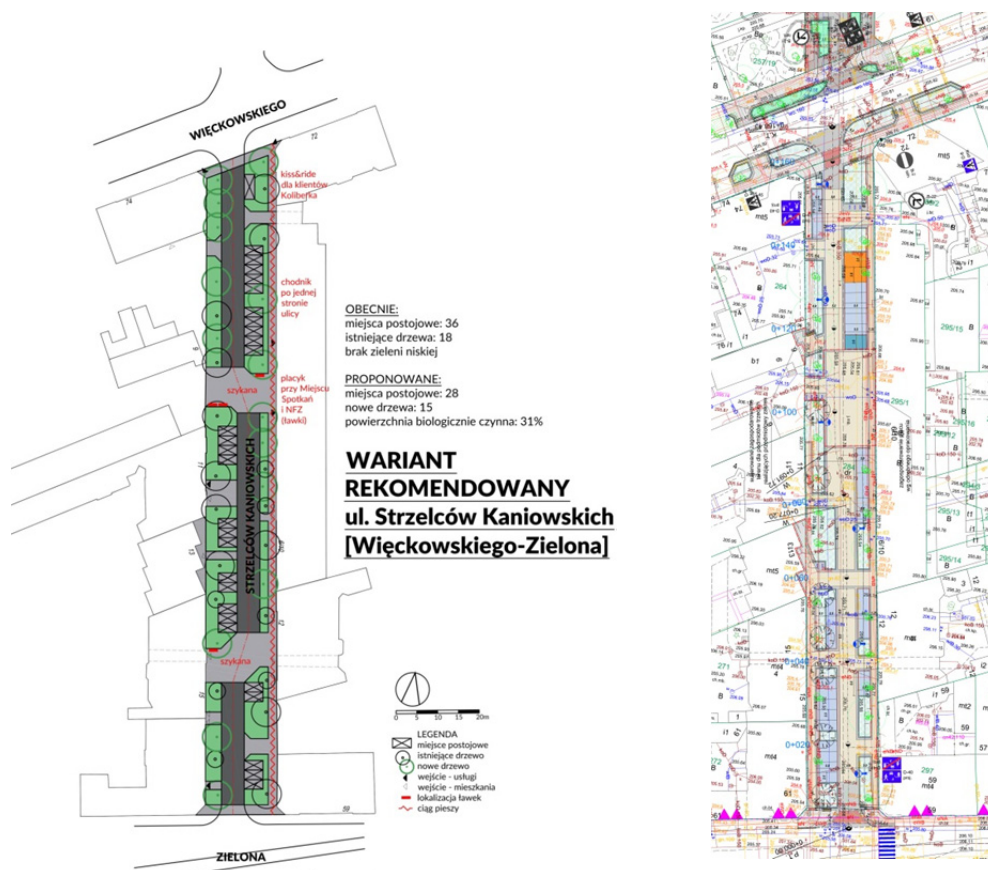
ul. Lipowa [między ul. Więckowskiego a ul. Zieloną]

Koncepcję oparto na wariantie rekomendowanym, jednak w projekcie pojawiło się więcej chodników - w miejscach, w których sugerowano wprowadzenie zieleni. W związku z tym powierzchnie biologicznie czynne są zdecydowanie mniejsze niż wynikało to z wcześniejszych analiz opartych na procesie partycypacji.

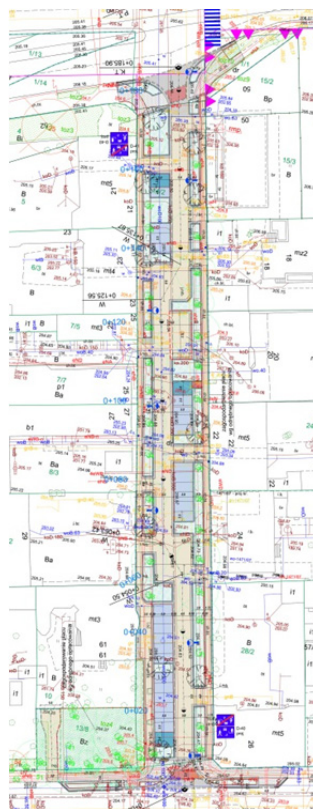
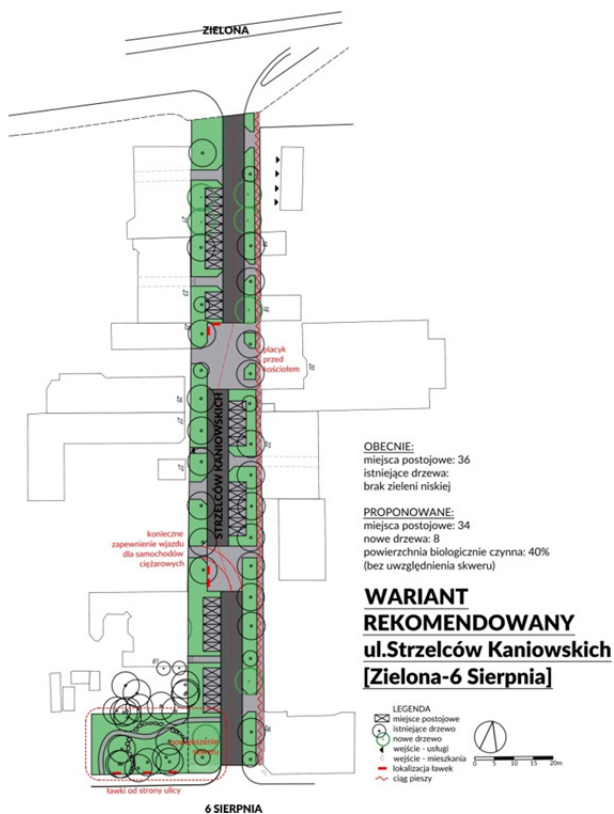
28 Pułku Strzelców Kaniowskich [odcinek Więckowskiego – Zielona]

Koncepcję oparto na wariantie rekomendowanym, jednak w projekcie pojawiło się więcej chodników - w miejscach, w których sugerowano wprowadzenie zieleni. W związku z tym powierzchnie biologicznie czynne są zdecydowanie mniejsze niż wynikało to z wcześniejszych analiz opartych na procesie partycypacji.

28 Pułku Strzelców Kaniowskich [odcinek Zielona – 6 Sierpnia]

Podobnie jak w pozostałych lokalizacjach koncepcję oparto na wariantie rekomendowanym, jednak w projekcie pojawiło się więcej chodników - w miejscach, w których sugerowano wprowadzenie zieleni. W związku z tym powierzchnie biologicznie czynne są zdecydowanie mniejsze niż wynikało to z wcześniejszych analiz opartych na procesie partycypacji.

Wnioski

1. Dodanie chodników w miejscach, gdzie możliwa byłaby z nich rezygnacja, znacznie zmniejsza powierzchnie biologicznie czynne na ulicy.
2. Nie zawsze możliwe jest umieszczenie większej powierzchni biologicznie czynnych w strefach wyznaczonych w dokumencie „Zielone Polesie” jak o fragmenty o zwiększonym udziale zieleni. Sugerowane jest bardziej elastyczne traktowanie jego wskazań.

ANEKS 1_OPINIA DENDROLOGICZNA

Opinia dotycząca drzew rosnących na skwerze na skrzyżowaniu
ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich i ul. 6 Sierpnia

CHIRURGIA DRZEW
M. Kubacki SPÓŁKA JAWNA
NIP 735-369-60-64, REGON 1405091079
90-369 Łódź, ul. Piotrkowska 204/210, 12p. 175
tel./fax +48 42 639 47 26, tel. kom. 601 594 422
www.chd.pl ; e-mail: biuro@chd.pl

Opinia dendrologiczna

TEMAT OPINII: Opinia dotyczy oceny stanu zdrowotnego drzew
Rosnących na skwerze miejskim przy ul. 6-go Sierpnia
róg ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich w Łodzi.

ZLECENIODAWCA: Stowarzyszenie SPOŁECZNIE ZAANGAŻOWANI
90-735 Łódź, ul. Więckowskiego 62/4

EKSPERTYZĘ WYKONAŁ : Rzeczoznawca Dendrolog
Polskiego Towarzystwa Chirurgów Drzew-NOT
inż. Marek Kubacki
Chirurgia Drzew M. Kubacki Sp. j.
ul. Piotrkowska 204/210/175, 90-369 Łódź

Opinia zawiera 7 zaparafowanych stron w tym 5 zdjęć wykonanych techniką cyfrową przez autora opracowania oraz 1 zdjęcie pozyskane z internetu.

Łódź styczeń 2018 r.

Chirurgia Drzew M. Kubacki Sp. j.
90-369 Łódź, ul. Piotrkowska 204/210m.175
Tel/fax. 426364728, tel.kom.501264423
Regon:470589276
NIP: 725-002-00-36
KRS:0000301070
www.chd.pl; biuro@chd.pl

Łódź 30.01.2018 r.

**Stowarzyszenie
SPOŁECZNIE ZAANGAŻOWANI
90-735 Łódź, ul. Więckowskiego 62/4**

OPINIA DENDROLOGICZNA

dot. stanu zdrowotnego drzew rosnących na terenie skweru przy ul. 6-go Sierpnia róg
ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich w Łodzi

DANE DOTYCZĄCE PRZEDMIOTU OPINII.

1. Opinię opracowano na zlecenie Stowarzyszenia SPOŁECZNIE ZAANGAŻOWANI, 90-735 Łódź, ul. Więckowskiego 62/4.
2. Opinia dotyczy oceny stanu zdrowotnego drzew rosnących na skwerze miejskim zlokalizowanym przy ul. 6-go Sierpnia róg ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich w Łodzi wraz z oceną ich zagrożeń dla otoczenia w aspekcie planowanej nowej aranżacji tego terenu.
Zlecniodawca wnosił również o ustosunkowanie się do zaproponowanych trzech wariantów adaptacyjnych terenu przedstawionych przez Urząd Miasta.
3. Opinię wydano w oparciu o wizję w terenie w dniu 24.01.2018r. oraz udostępnione szkice wersji adaptacji terenu wraz z krótkim ich opisem.

1

USTALENIA RZECZOZNAWCY.

Na terenie miejskiego skweru zlokalizowanym w Łodzi przy ul. 6-go Sierpnia róg ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich (zdj. nr 1) rośnie aktualnie 10 szt. drzew

Zdj. nr 1. Widok skweru z opiniowanymi drzewami.

(wykaz drzew w tabeli poniżej oraz szkic rozmieszczenia na skwerze),
które pochodzą zarówno ze świadomych nasadzeń jak i tzw. samosiewu.

Wykaz drzew na skwerze

Numer drzewa wg szkicu	Nazwa gatunkowa polska / łacińska	Obwód w cm na wys. 1,3 m	Wysokość w m	Uwagi
1	Robinia akacyjowa/ <i>Robinia pseudoaccacia</i>	144	16	drzewo rośnie od. str. ul. Strz. Kan.
2	j.w.	91	15	j.w.
3	Kasztanowiec biały/ <i>Aesculus hippocastanum</i>	31	3	drzewo rośnie od. str. ul. 6-go Sierpnia
4	Robinia akacyjowa/ <i>Robinia pseudoaccacia</i>	104/97	18	j.w. drzewo dwupniowe
5	Klon jawor/ <i>Acer pseudoplatanus</i>	53/57/75	7	j.w. drzewo trzypniowe

2

6	Kasztanowiec biały/ <i>Aesculus hippocastanum</i>	69	5	j.w.
7	Robinia akacjowa/ <i>Robinia pseudoaccacia</i>	138/138	18	j.w drzewo dwupniowe
8	Lipa drobnolistna/ <i>Tilia cordata</i>	126	18	drzewo rośnie przy wjeździe na posesję nr 61
9	Robinia akacjowa/ <i>Robinia pseudoaccacia</i>	122	17	drzewo rośnie przy ogrodzeniu z posesją nr 61
10	j.w.	135	18	drzewo rośnie w środku skweru

Drzewa gat. robinia akacjowa oraz lipa są drzewami kilkudziesięcioletnimi.

3

Ponieważ drzewa rosną na skwerze przez wiele lat w sposób niekontrolowany, o czym świadczy brak jakichkolwiek śladów ich świadomej pielęgnacji, pnie i konary uległy na skutek fizjologii jak i działań zjawisk atmosferycznych (np. wiatry) licznym deformacjom jak np. wielopniowość, wychylenie od pionu, przerosty długościowe konarów bocznych (zdj. nr 2,3,4).

Zdj. nr.2. Wielopniowość – trzypniowy klon jawor.

Zdj. nr. 3. Wychylenie pni od pionu.

[Signature] 4

Zdj. nr. 4. Przerost konaru na długość.

Pomimo kilku ubytków powierzchniowych na pniach, sporej ilości suszu w koronach, drzewa te są w dobrej kondycji zdrowotnej o czym świadczą min. liczne przyrosty pędów rocznych oraz w przypadku drzew gat. robinia akacyjowa liczne pozostałości owocników (strąków) w ich górnych partiach koron (zdj. nr. 5) jak również analiza zdjęć satelitarnych z poprzednich lat w tym zamieszczone w opracowaniu zdjęcie z października 2017r.

Zdj. nr 5. Widoczne owocniki w górnych partiach koron robinii.

[Signature] 5

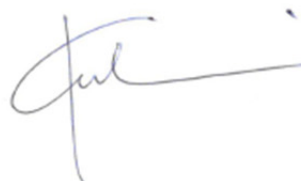

Zdj. nr 6. Satelitarny widok drzew na skwerze z października 2017 r.
(Źródło internet)

Widoczne pełne ulistnienie koron drzew!

WNIOSKI.

1. Drzewa są w dobrej kondycji zdrowotnej, **adekwatnie do stanu ich pielęgnacji.**
2. Przy pracach związanych z uporządkowaniem skweru należy je zachować, po przeprowadzeniu niezbędnych prac pielęgnacyjnych, które pozwolą na usunięcie potencjalnych zagrożeń dla otoczenia.
Wartość tych drzew poza ich walorami naturalnymi (kwitnienie, zapachy, funkcje środowiskotwórcze, fitoncydy etc.) polega na tym, że od wielu lat żyją one w tym miejscu i dobrze zaadaptowały się do intensywnego ruchu ulicznego i innych uwarunkowań miasta!
Przy nowych nasadzeniach w takich miejscach nie ma gwarancji ich udatności mimo poniesienia dużych nakładów na zakup materiału roślinnego oraz jego kilkuletnią pielęgnację!

6

3. Prace pielęgnacyjne winny obejmować cięcia sanitarne oraz korekty wysokości drzew wraz z redukcją długości nadmiernie wyrosniętych konarów bocznych.
Robinia należy do gatunku drzew, które dobrze znoszą nawet dość radykalne cięcia i dosyć szybko regeneruje ubytki, poprzez wypuszczanie pędów z pąków uspionych. Po kilku latach tak zregenerowane korony można już kształtować nawet na formy zbliżone do kulistych.
4. Drzewa wielopniowe należy wzmocnić wiązaniami elastycznymi.
5. Jestem za wersją adaptacji skweru nazwaną „miejska zieleń”.

Pozostałe propozycje są nie do zaakceptowania gdyż:

- wersja „skwer sportowy” moim zdaniem wprowadza zbyt intensywny program użytkowania na tę małą przestrzeń, z niekorzyścią dla roślin.
- wersję „skwer dla natury” dyskwalifikuje rozwiązanie polegające na nadsypaniu przyziemiu przy drzewach. Projekt taki świadczy o tym, iż osoba to proponująca nie zna podstawowych zasad fizjologii drzew. Zarówno moje wieloletnie doświadczenie, jak i wiele przykładów w literaturze fachowej mówi o tym, że nawet niewielka warstwa nasypanej ziemi na ustabilizowany od wielu lat grunt, spowoduje zamieranie drzew (efekt „uduszenia” korzeni). Trzeba tutaj pamiętać, że stres tym spowodowany jest w przypadku starych drzew mocno przeniesiony w czasie. Może sięgać okresu 3-7 lat.

W praktyce wygląda to tak, że po nasypaniu ziemi przez dwa – trzy lata drzewa jakoś żyją, wszyscy zapominają o problemie („...a mówiłem, że będzie dobrze”), po czym w trzecim, ... piątym roku drzewa usychają! A wtedy już nie ma winnych. Można je wyciąć!

6. W przypadku prac adaptacyjnych trzeba wymagać od wykonawcy aby w pobliżu drzew (i ich systemów korzeniowych) prace wykonywać ręcznie, bez użycia sprzętu ciężkiego, a zastosowane materiały nawierzchniowe winny być przepuszczalne, pozwalające na „oddychanie” ryzosfery drzew. Prace gruntowe powinny być ograniczone do ew. spulchnienia nawierzchni, wzbogacenia nawozowego oraz punktowego uzupełnienia i wzbogacenia jedynie dla nasadzeń nowych roślin niskich.

Łódź styczeń 2018r.

Opracował:

ANEKS 2_KWESTIONARIUSZE

Z uwagi na wymagania RODO opinie i uwagi zebrane wśród interesariuszy zostały zapisane w oddzielnym raporcie, który nie będzie upubliczniany.

**ZMIENIAMY
ULICE!**

Kwestionariusz konsultacyjny dla mieszkańców konsultowanych odcinków ulic

Ulica:
(nazwa odcinka)

Kwestionariusz projektu "Zmieniamy ulice"¹ (mieszkańcy osiedla)

Zapraszamy do wypełnienia ankiety dotyczącej funkcjonowania Państwa ulicy. Ankieta jest anonimowa, informacje ma na celu pomóc nam w zaprojektowaniu zmian ulicy. W wypełnieniu ankiety pomoże Pani/Panu nasz ankieter. Jeśli zainteresuje się Pan/Pani naszym projektem i chce Pan/Pani wziąć udział w warsztacie projektowym - zapraszamy do udziału w spotkaniach. Więcej informacji o projekcie można znaleźć na stronie www:

<http://spoleczniezaangazowani.pl/zmieniamyulice>

1. Czy jest Pan/Pani mieszkańcem/-ką ulicy(nazwa odcinka) T / N
2. Czy jest Pan/Pani mieszkańcem/-ką Starego Polesia T / N

MIESZKAŃCY ULICY

3. Ile lat Pan/Pani mieszka na ulicy:
4. Czy ulica jest dla Pana/Pani (można wymienić więcej niż jedno):
 - 4.a. miejscem przez które przechodzę / przejeżdżam
 - 4.b. miejscem na którym spotykam się ze znajomymi
 - 4.c. miejscem w którym mogę spędzać wolny czas (jeśli tak to jak)
 - 4.d. miejscem, które pokazałabym/pokazałbym odwiedzającym miasto

¹ Do kwestionariusza załączona jest mapka danego fragmentu ulicy

5. Proszę wskazać co byłoby istotniejsze w projekcie ulicy (wybrać co liczy się bardziej, wskazanie wartości "0" oznacza, że cele są równoważne):

	3	2	1	0	1	2	3	
Miejsca do zatrzymania się (ławki, siedziska)								Miejsca do sprawnego przejścia ulicą (chodniki)
Place zabaw								Brak miejsc dla zabawy
Dużo zieleni (drzewa, krzewy, trawniki)								Dużo chodników (minimalna ilość zieleni)
Mniej miejsc dla samochodów								Więcej miejsc dla samochodów
Przestrzeń dla rowerów (stojaki)								Mniej przestrzeni dla rowerów
Esowanie jezdni, fizyczne spowolnienie ruchu								Prosta jezdnia, brak ograniczeń
Brak różnic między jezdnią a chodnikiem								Tradycyjny podział - chodniki, miejsca postojowe, jezdnia
Ochrona przed pogodą (zadaszenia, zacienienia)								Ekspozycja i dostęp do światła słonecznego
Więcej oświetlenia								Mniej oświetlenia

6. Co się Panu/Pani najbardziej podoba, a co nie podoba w Pana/Pani ulicy? (proszę wskazać trzy rzeczy):

Podoba się	Nie podoba się

7. Czy na ulicy jest coś, z czego Pan/Pani jest dumna?

T / N

Co to jest ?

8. Czy zna Pan/i innych mieszkańców bliższej i dalszej okolicy? Proszę podać orientacyjną liczbę znanych osób spoza rodziny.

	Nie znam	Niewielu (do 4 osób)	Tak znam kilka osób (ok. 4-10)	Znam wiele osób (11 i więcej)
W kamienicy				
Na ulicy				
Na osiedlu Stare Polesie				

9. Jak ocenia Pan/Pani poziom poczucia bezpieczeństwa na ulicy?

W skali 1- 5 (1- źle, 5 bardzo dobrze):

9.a. Proszę krótko powiedzieć dlaczego?:

10. Czy korzysta Pan/Pani z miejsca postojowego na ulicy

T / N

10.a. Jeśli NIE proszę podać dlaczego?

nie mam samochodu/nie ma miejsca do parkowania/parkuję gdzie indziej, bo nie ma miejsca

10.b. Jeśli mają Państwo samochód i nie parkują na ulicy, to gdzie?

podwórko nieruchomości, w której mieszkam / inne.....

ile samochodów jest w Państwa rodzinie?

11. W jaki sposób się Państwo przemieszczają w mieście?

w obrębie osiedla: pieszo / rowerem / samochodem / transportem miejskim

dokąd najczęściej:

poza osiedle: pieszo / rowerem / samochodem / transportem miejskim

dokąd najczęściej:

12. Czy ma Pan/Pani ulicę która się Panu/Pani najbardziej podoba w Łodzi:

T / N

proszę wymienić nazwę :

proszę krótko odpowiedzieć dlaczego (podać najważniejszą przyczynę)? :

METRYCZKA:

Wiek: <18 19-24 25-40 41-55 56 i więcej

Płeć: M / K

Wykształcenie: podstawowe średnie wyższe

Kwestionariusz dla użytkowników i odwiedzających konsultowane odcinki ulic

Ulica:
(nazwa odcinka)

Kwestionariusz projektu "Zmieniamy ulice"¹ (odwiedzający/użytkownicy osiedla)

Zapraszamy do wypełnienia ankiety dotyczącej funkcjonowania Państwa ulicy. Ankieta jest anonimowa, informacje ma na celu pomóc nam w zaprojektowaniu zmian ulicy. W wypełnieniu ankiety pomoże Pani/Panu nasz ankieter. Jeśli zainteresuje się Pan/Pani naszym projektem i chce Pan/Pani wziąć udział w warsztacie projektowym - zapraszamy do udziału w spotkaniach. Więcej informacji o projekcie można znaleźć na stronie [www](http://spoleczeniezaangazowani.pl/zmieniamyulice):

<http://spoleczeniezaangazowani.pl/zmieniamyulice>

ODWIEDZAJĄCY / UŻYTKOWNICY

1. Czy mieszka Pan/Pani w Łodzi? T / N

2. W jakim celu odwiedza Pan/Pani tę ulicę i jak często Pan/Pani to robi?

	Dni robocze: 4-5 dni	Kilka dni w tygodniu (2-3)	Dni robocze: 1 dzień	Weekend	Rzadziej niż raz w tygodniu
Pracuję					
Korzystam z usług					
Odwiedzam kogoś					
Inne					

Jeśli "pracuję" - gdzie? (lokalizacja, opcjonalnie nazwa)

Jeśli "korzystam z usług" - z jakich?

Jeśli "Inne" - w jakim celu (spacer itp.)

3. Czy ulica jest dla Pana/Pani (można wymienić więcej niż jedno):

- 3.a. miejscem, przez które przechodzę / przejeżdżam
- 3.b. miejscem, na którym spotykam się ze znajomymi
- 3.c. miejscem, w którym mogę spędzać wolny czas (jeśli tak, to jak?)
- 3.d. miejscem, które pokazałabym/bym odwiedzającym miasto

¹ Do kwestionariusza załączona jest mapka danego fragmentu ulicy

4. Proszę wskazać co byłoby istotniejsze w projekcie ulicy (wybrać co liczy się bardziej, wskazanie wartości "0" oznacza, że cele są równoważne):

	3	2	1	0	1	2	3	
Miejsca do zatrzymania się (ławki, siedziska)								Miejsca do sprawnego przejścia ulicą (chodniki)
Place zabaw								Brak miejsc dla zabawy
Dużo zieleni (drzewa, krzewy, trawniki)								Dużo chodników (minimalna ilość zielenców)
Mniej miejsc dla samochodów								Więcej miejsc dla samochodów
Przestrzeń dla rowerów (stojaki)								Mniej przestrzeni dla rowerów
Esowanie jezdni, fizyczne spowolnienie ruchu								Prosta jezdnia, brak ograniczeń
Brak różnic między jezdnią a chodnikiem								Tradycyjny podział - chodniki, miejsca postojowe, jezdnie
Ochrona przed pogodą (zadaszenia, zacienienia)								Ekspozycja i dostęp do światła słonecznego
Więcej oświetlenia								Mniej oświetlenia

5. Co się Panu/Pani najbardziej podoba /a co nie podoba na tej ulicy (proszę wskazać trzy rzeczy):

Podoba się	Nie podoba się

6. Czy zna Pan kogoś na w tej okolicy?

T / N

	Nie znam	Niewielu (do 4 osób)	Tak znam kilka osób (ok. 4-10)	Znam wiele osób (>11)
Na tej ulicy				
Na osiedlu Stare Polesie				

7. Czy korzysta Pan/Pani z miejsca postojowego na ulicy

T / N

7.a. jeśli TAK to - czy uważa Pan/Pani, że miejsc postojowych powinno być więcej / mniej

7.b. Jeśli NIE proszę podać dlaczego ?

nie mam samochodu/nie ma miejsca do parkowania/parkuję gdzie indziej/nie potrzebuję

7.c. NIE - czy chciałby Pan/Pani żeby miejsc było więcej czy mniej?

8. Jak ocenia Pan/Pani poziom poczucia bezpieczeństwa na ulicy?

W skali 1- 5 (1- źle, 5 bardzo dobrze):

8.a. Proszę krótko powiedzieć dlaczego?:

9. Czy ma Pan/Pani ulicę, która się Panu/Pani najbardziej podoba w Łodzi:

T / N

proszę wymienić nazwę:

proszę krótko odpowiedzieć dlaczego (podać najważniejszą przyczynę)? :

.....

METRYCZKA:

Wiek: <18 19-24 25-40 41-55 56 i więcej

Płeć: M / K

Wykształcenie: podstawowe średnie wyższe

A2P2
ARCHITECTURE
AND PLANNING

A2P2 architecture & planning
ul. Wassowskiego 12
80-225 Gdańsk
(+ 48) 721 757 388
info@a2p2.pl

społecznie
zaangażowani

Stowarzyszenie Społecznie Zaangażowani
ul. Więckowskiego 62/4
90-735 Łódź
(+48) 508 388 840
biuro@spoleczniezaangazowani.pl